

חסד

לפרשת החודש

לאברהם

החודש הזה לכם ראש חדשים . ראשון הוא לכם
לחדשי השנה מאח: "ל (מס' מכות) בא חזקוק
והעמידן על אמת . לדיק באמינתו יחיה . והנה בניסן נברא
העולם ובניסן ילאו ישראל ממלרים . ובניסן עתידין
לגאול

כבוד מ"כ כהיום כהיום הוא רק ע"י מס' להריגה על קדוש השם כמו ר"ע והצירוף עברה הרוני מלכות להיוחס מנח"ל הפח"ד ועד"ו אמרו בנח"ל על ר"ע כך עלה במחשבה כך דייקא עלה במחשבה רמז להחמה כגודע מחצבי האר"י ז"ל כי ר"ע והצירוף הוכרחו למסור נפשם בהשערת מ"ג לתיקון העולמות כי לכך נקראו הרוני מלכות וז"ש כך עלה במחשבה כך דייקא עלה במחשבה לאר"ל זיווג פנימי כמ"ס ח"ס אמו ואביו תיראו ואת שבתותי שמערו הם הסיודות שבת בתי' סימוד פנימי לכולתו נשמות כמ"ס למעבד נשמחן כי מלבד שהם תרין רעין דלא מתפרשין הוא בחי' נשמות לקיום העולמות אבל היותו פנימי הוא לכריאתו נשמות ע"י הדיקים בהשערת מ"ג וזהו אמו תהלה ואח"כ אביו . ועד"ו רמז' סל' שבעת ימים חמת אמו הם ז' ימי בנין למטה מבינה ומיום השמימי והלאה כאשר יגיע ליום השמימי כ"ל הנה אך ירצה לקרבן אשה לד' למס' . וזה עין ר"ע כמ"ס כל ימי היימי מנטער וכו' . וזהו סיים סל' ונקדשתי בחוך בני' כמו שפרש"י מסור עלמך וכו' . אמנם יש לדיקים מנח"ל ההסדים כמ"ס רבנ"ל ועברה תלמידים אשר לא היו לריבין להדיגה כמו שצוהו צוהר דאמר אין בהצדקת חליין וזהו הליכות דרכם בקודש קדשים עד האהבה מעלה מעלה עד כלות הנפש בדביקות כו' . ועד"ו אח"כ כי עיה כמות אהבה במעלות האהבה הוא ג"כ יוס"ל כמו היותו והשוקה בדביקות והשיקן כו' . הולם כל עיני השעדות של הדיקים הקדושים האלו הוא לזכך השפעות טובות העוה"ל ורק להמשיך נשמות קדושות והשפעות טובות וקדושה לעוה"ל לא לזכך לעשות יתודים למעלה לבד . ולכן בסיום האדרת אחר כל היתודים וכוונות המצוהים שם צוה"ק . כד נפרו לכל אחר דמסחלקין סליק ריחא . חר"ש ב"ו דעלמא אחבסם בניי כי זה ה"ל כל פעולתו באמת להחבסם העולם בהשפעות טובות וקדושה וזה דרך אמת וסייר על כל איש ככוונה לימודו ועבודתו להשי' להיות העולם מתברך בניו וזה חובב לת"ח ברכה כי ת"ח כנגד כולם ר"ל בשביל כל העולמות ובת"ש וזאת הברכה אשר בך משה והלן כחיי חורה ליה לנו משה . מימינו אש דת לנו הכל מושב על זאת הברכה שבה ע"י החורה לעוה"ל וכאשר כבר

בארנו בזה"ח עין הנח"ל שלל ברכו בחורה תהלה . וזהו סודות ברכה כהיום לכה"ח כה תברו את בני' בלימודכם כי אש לא עד"ו הגם היה חורה שאין עמה מלאכה וסופה בעליה . ובכזה אחר הש"י להברכה אביו ע"ה וכו' ברכה אחר כל הגדלות שהבטיח לו ואשך לגוי גדול זה שאומרים אלהי הברכה השיקר וכו' ברכה בכל זה להמשיך חסדים וברכה לעוה"ל כמ"ס להיח ברכה אל חוך ביתך וכן יערב אביו ע"ה אחרי אשר בניו עשו היותו שמת יבראל אחר הוא ברוך עם כבוד מלכותו לעולם ועד וכן זה הכוונה בחור' לשה . לא פחות ב"ח השפועים שפועים עליהם בעבודתו מן העוה"ל רק לעלמם ואינם מתפללים לטובת הכלל וע"ו אמרו ז"ל וכשאתי לעלמי מה אני ואל תפרוש מן היתוד . וכן מברע"ה כשחנניה הלוי הש"י ב"ג מדות נאמר וימרה משה ויקד ארצה וישתחו . כי כאשר כוריד הי"ג מכלין ורחמי שבעת הילוך וימרה להוריד הרתמים ארצה בעוה"ל וישתחו כי זהו כוונת ההשתחו' יתוד אומרו' הוא' בשי"ע להשפיע בוקבא דז"א כגודע . ולכן באדרתה בסיום כחבו' צוה"ק ככוונת הי"ג מכלין כד נפרק אחר ש"מ להבסם עלמא לכוונה הזאת נתבון ג"כ רבנ"ל בלימודו ויתודו בעולמות העליונים וזה באמת רזון הש"י כמו שאמר סל' אש בחוקתי חלבי ואתי תמזרו ונתתי נשמיכם בעתם וכו' . ובכך עמדו ביה הראשונים על היתודים הנשמים האלו מה שיך לעשות המלות אמנם לפי דרכיו יאמר סל' אש בחוקתי חלבו וכו' הגם עד"ו ישי' כוונתכם ונתתי נשמיכם בעתם ואינו עין הכוונה אבל הוא לימוד כוונת העבודה ליתד האותו' שם הוי' ב"ה להדיק ברכה לבני ישראל . וכן וכו' אש במוע וכו' ונתתי מעד ארלכם בעתו עד"ו . וזהו ה"ל כל כוונת הדיקים עברה הרוני מלכות להמשיך הדיקין והעלאת נשמות והשפיע כל טוב . וכו' ויזכו לראות בניו ובני בניו עוסקים בחורה ובמלות על יבראל שלום לבין עוסקים הוא כמו משה וזמן שנקרא עסק ק' אמו אומרים לעסוק בד"ת כי הוא ג"כ עין עסק שעי' החורה לשם מוגיד השפעה טובות ויבטות לכלל ישראל . וזה כוונת הכוונה שלפנינו ירצה לקרבן אשה לד' ביה' בחי' קרבן נחמ"ג רק ולא חללו את שם קדשו . כי אש אינו מתפלל כל אחד על היתוד הוא ג"כ חילול השם תהלה

לגמול. וזה הרמז ראשון הוא "לכס" לחדשי השנה
 ס"ח תמינה היינו שאדם יהיה לו תמונה בבחינות
 כולל. גם יאמין ביציאת מצרים. וגם יאמין כי בניהן
 עאלו ובניסן עתידין להגאל:

במכות נפשות איש לפי אכלו חטאו על הנה.
 דהנה בני ישראל היו במצרים בבחי'
 עיבור. שהיו בכח ולא בפועל. ובעת יציאת מצרים
 באו לבחי' לידה כמאה"כ אני היום ילדתיך וכו' ועתה
 מלכים השכילו (ההלים ב'). וכונת אני היום ילדתיך.
 כי בעת שניגע האדם לשנת ג' וסוף בו רוח קדושה
 וטוהרה. הוא בבחי' לידה כמבואר בזוה"ק בפסוק הג"ל.
 וכ"כ בשעת יציאת מצרים. שאז נוסף בהם נפש טהרה.
 וילאו ממומחא מצרים. היו בבחי' לידה. ואמה"כ ועתה
 מלכים השכילו. עתה היינו בניו הפסח ויכל האדם
 לבוא לבחי' דעת ושלל. וכל ישראל בני מלכים הן.
 והנה מבואר במדרש כי שבעת ימי חג המזות. המה
 נגד שבעת ימי בראשית. וכמו שאז נברא העולם.
 כן כאן נברא ברירה חדשה מתחת רוח טהרה. והנה
 כונת הבריאה הייתה שידע האדם בין טוב לרע כדאיחא
 בזוה"ק פ' בא. דהכי אחזיו לבר נש למינדע טוב
 ולמינדע רע ולאחדרי גרמיה לטב. והנה ישראל שגלו
 למצרים תקנו חטא אדה"ר ולקטנו גי"ק. והשלימו חלכות
 הבריאה. ולכן נקראין שבעת ימי חג המזות ימי לידה.
 והנה בני ישראל עבדו במצרים לטובה. ובעת מעמד
 הר סיני נהפך להטל שהוריד הקב"ה עליהם את הטל
 שעתיד להחיות בו את המתים והחיה אותם. והנה
 מבואר בכוונות שפסח נרמז על פה סח. וזה התגלות
 שהדבור הוא התגלות המפנימיות של הלב. וזה הכוונה
 במכות נפשות. היינו במצות היו בני ישראל בבחי'
 מכסת נפשות. כאשר בארתי רשעים מלאים מזות
 כרמון. כי ברימון יש זה תרי"ג גרעינין. רק שהמה
 בהעלם ובמחוסה שהקליפה אשר עליהם היא מכסה
 אותם. וכן ברשעים. כי יש בחובם כו"ק. רק זאה
 היא בכח ולא בפועל. ועל כוונה זו היה הקרבן פסח
 לגלות מה שהיה במחוסה:

החודש הזה לכס ואיחא במדרש הה"ד יהיו לך
 לבדך. ואין לזרים אחר (משלי ה')
 לבאר עפי' המדרש. בחודש השלישי חידוש דברים אני
 מחדש בכס. ואני עושה אחכס דוגמת עוה"ב ואני
 אעקר יזה"ר מביניכם. והנה הגם שהמדרש הזה נאמר
 על שעת מח"ת. התחלה מזה היחה בשעת יציאת
 מצרים. וזה החודש הזה לכס. היינו שאני עושה אחכס
 דוגמת עוה"ב. ולא יהיה לכס יזה"ר. וזה כוונת
 המדרש יהיו לך לבדך ואין לזרים אחר. היינו ה"ה"ר
 שנקרא אל זר לא יהיה אחר. ובאותה העת היחה
 התחלה לנטל הקליפה. ולכן היה הדבור בארץ

מצרים. שהקליפה נחטבל באותה העת. כמאה"כ
 אח"כ ויקחו להם איש שה לבית ש"ה בנימין יז"ו.
 היינו שהיה"ר יבוא לקדושה:

החודש הזה לכס ראש חדשים. עפי' מה שבארתי
 המדרש בפ' נח כל מי שנאמר בו היה.
 ראה עולם חדש וכו' אמתל חכמים שחקו מים וכו'
 (איוב י"ד) והבא את אמר ויהיו בני נח היוצאים מן
 החיבה אלל שראה עולם חדש ע"ש. היינו שאין
 במציאות להיות גם. רק ע"י שנברא עולם חדש. וכן
 בשעת יציאת מצרים היה בהכרח להיות התחדשות
 העולם. לעשות גם לבני ישראל:

החודש הזה לכס ראש חדשים. ראשון הוא לכס
 לחדשי השנה לבאר דהנה האדם מחויב
 להקין עולם שנה נפש. והעיקר הוא לתקן הממשכות.
 והנה כבר בארתי כי לכך נקרא חודש זה אביב. כי
 אביב הוא רטון כמו ואביב חלה. והנה כתיב ועבדת
 את העבודה האחת בחודש הזה. ועבד"ת הוא אחיות
 ובע"ת. כי עיקר העבודה היא בלב. וזה הכוונה
 החודש הזה לכס ראש חדשים ראש הוא דעת. והכוונה
 שהבא בחודש הזה שיהיה הדעת נחמד. ראשון הוא
 לכס. היינו שיהיה כמו ראשית הבריאה. שהיה בחי'
 טוב לבד. והנה ויהי ביום השמיני פרש"י ברח"ח
 ניסן. אותו היום נטל עשר עשרות ראשון למעשה
 בראשית. ואם בניסן היה ראשון למע"ב הוא לחדשי
 השנה שנחמדה השנה. נמאל שגרמז בו חקון עולם
 שנה נפש. היינו נפש נרמז בחיבות ראש חדשים. עולם
 נרמז בחיבות ראשון הוא לכס. היינו חידוש בריאת
 עולם. חדשי השנה רמז גל חקון שנה:

החודש הזה לכס ראש חדשים. ראשון הוא לכס
 לחדשי השנה. לבאר דהנה מלינו בפסוק
 חדשים לבקרים (איוב ג') היינו אם אדם מבקר מעשיו
 ועושה תשובה נחמדה הנשמה אללו. הגם שנתלכלכה
 בעוונות. ע"י התשובה וביקור מעשיו. נחמדה אללו
 הנשמה והרוח. כאשר ביקש דוהמע"ה. ורוח נכון חדש
 בקרבי (ההלים ל"ח) בקרבי היינו תשובה כמו ופרעה
 הקריב. דקריב לון תשובה. וכן חר"ש בנימין ש"ב
 רמז שלרות חדש זוכה האדם ע"י תשובה. וזה הרמז
 החדש היה לכס ראש חדשים. היינו שנחמדה הרוח
 אלל האדם הגם שנתלכלך בעוונות. יהיה כמו ראש
 חדשים שבראשית הבריאה היו הנשמות בקדושה. והיו
 חדשות בלי פגם. כן היום ע"י התשובה הנרמז בחיבת
 חד"ש שהוא בנימין ש"ב. אחס זוכין כמו בראשית
 הבריאה. והנה הרמז כאן גם על הנשמה. כי החודש
 הזה "לכס" ראש" ס"ח השמ"ש. ושמש נקראה הנשמה.
 כמו זכור את צוראך וכו' עד אשר לא תחשך השמש
 (קהלת י"ב) והנה "לכס" ראש" מחדשים ר"ת רח"ל.
 ואח

ואו טעריקון "חדשים" לבקרים "רצה שזה נרמו על על הגשמה שנתחדשת כאשר נתנה בראשונה כנ"ל. והנה ראש "חדשים" ראשון" ס"ח שמ"ן. ושמן רמו על התורה כמאה"ב שמן על ראשך אל יחסר (קהלת ט') והנה שמ"ן הוא לוחיות ש"ס לשון לימוד התורה. וכ"ז הוא רק בתנאי שראשון הוא לכם למדשי השנה. היינו שיתחדש הלימוד אלל האדם בכל יום. שלא יהיה כפרחינמא ישנה. רק כפרחינמא חדשה. ובכל יום יהיו בעיניך כחדשים. וזו יהיה בטוב מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. בטוב יהיו בתורה. כי אין טוב אלא תורה. ובהתורה הקב"ה מחדש בכל יום מע"ב. וא"כ כמו שבמע"ב היו הגשמות חדשות. כן מתחמת התורה. נחחדש בכל יום הבריאה. והנה הו"ה בנימיטריא טו"ב. היינו התחדשות הטוב מהאדם שיהיה כמו ראשית הבריאה. הוא מתחמת חדשי השנה. עיין בטור או"ח סימן מ"ז מה שהביא המדרש על פסוק חדשים לבקרים. והנה גם בלשון בפסוק נרמו אמונה. כי ראשון" הוא" לכם" למדשי" השנה" ס"ח אמינה. והנה הרמו החדש הזה לכם. לכ"ס הוא לוחיות מל"ך ומבואר בספ"י כי מל"ך טעריקון" מוח" לב" כבד. והנה נשמה היא בטוח. רוח צלב נסה בכבד. נמלא כי בתיבת לשם נרמו ג' בחי' וכל אלו הג' בחי' נחחדשו. וזה הרמו בפסוק ויאמר ה' אל אברהם לך מאלרך. ומבואר בזה"ק כי הכוונה שאמירת הקב"ה להגשמה שתלך לעוה"ז. ורמו בפסוק זה ג' בחיטות היינו נשמה רוח ונפש. כי אל" אברהם" לך" ס"ח מל"ך והכוונה על ג' בחי' הג"ל. וזה הכוונה חני ישנה ולבי ער (שה"ש ה') ישנה הכוונה על לתוד. היינו חני שונה בלימוד. כי ע"י הלמוד לבי ער. כי התעוררת הלב בא לאדם מתחמת לימוד התורה. ואמה"כ קול דודי דופק פתחי לי אחותי. כי הקול מן מ"ת דופק אל האדם לפתחי לי אחותי. והאך הקול הזה דופק לאדם. הנה זה מתחמת עסקי בתורה לשמה. כי בזה מתעורר הקול ממ"ת וזה פתחי לי אחותי. אחותי רמו על התורה ע"ש אומר לחכמה אחותי את (משלי ז') והתורה עושה פתח לאדם שהקול הזה יכנס ללבו של האדם. כי אם האדם הוא ערל לב. וסתום מכל זר האך יכנס הקול. והנה אם הפסוק הזה מדבר במעלת התורה כי בעסק התורה וזה האדם שתחדש ברייתו כמו במע"ב. זה שאמר ר' יצחק לא היה לך להחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם. היינו שהתחלת התורה היה לך ליהיות בפסוק זה. שדע האדם מעלת התורה:

במוס' ר"ה ש פלוגתא. ר"א אומר בתשרי נברא העולם. ור"י ס"ל בניסן נברא העולם. והנה לנבאר עפ"י הוה"ק פ' ויקהל דף ר'. ת"ח כד

נברא קוב"ה עולמא. לא נברא ליה אלא ענין דייקון ישראל ויקבלין אורייתא ע"כ. נמלא בריאת העולם חלוי בקבלת התורה. והנה בחדש ניסן היתה המטה הראשונה לבני ישראל. כפרש"י וליאת מלרים היתה הבנה לקבלת התורה. כמאה"כ בהוי"ך את העם ממלרים מעבדון את האלהים על ההר הזה. ולכך קיום העולם חלוי בניסן. הגם כי בעולם נברא בתשרי: **החודש** הזה לכם ראש חדשים. היינו שנתחדש הרגון בכ"א מישראל. לעבודת השי"ת. וזה ראש חדשים. והנה הוא המעשה. והמעשה נחחדש בחדש הזה. והנה הבחתי לעיל פלוגתא פלוגתא ל' אם בתשרי נברא העולם. אם בניסן. ומבואר בספריים הקדושים. כי בניסן היתה המעשה בכניסת לברוא את העולם. נמלא כי במעשה ניסן קדמה. אבל במעשה תשרי קודמת. א"כ נמלא כי בניסן היתה במעשה. והנה בכל חודש ניסן מתעוררת המעשה הקודמת ונתחדש הרגון בכ"א מישראל. וזה בחדש האביב הוי"ך ה' ממלרים. כי הדעה מבני ישראל. היה צבלות ממלרים והיה מן ההכרח שיתחדש ידעת והמעשה מבני ישראל. וזה בחדש האביב אז הוא לשון רגון. כמו ואביב תהלה וכתודש ניסן כאשר נחחדש הרגון של בני ישראל. וכו' לויאת מלרים. ומתחמת שבניסן נחחדש הרגון הטוב של בני ישראל לכך הוקם המשכן בזה בחדש הזה. כי המשכן היה עיקר מרגון הלב של בני ישראל. וזהו בחזק יד הוי"את ה' ממלרים. יד היא המעשה. היינו מתחמת חזוק המעשה של בני ישראל בחדש הזה. כי י"ד ימים בניסן היו בני ישראל במעשה נטונה ועבודה. ולכך וכו' אחר י"ד ימים לויאת מלרים. והנה אב"ב טעריקון עבדו את "י" בשמחה" בלא (תהלים ק'). וזה הכוונה ועבדת את העבודה הזאת בחדש. עפ"י המבואר בס' רבינו עזרא פפרשו לשיר השירים בזה הלשון. ולשון עבודה הוא לכבוש המעשה הטורדה בעסקי העולם ולהביאה בשטבד הכוונה ע"ש וזה ועבדת את העבודה. היינו המעשה והכוונה הכוונה לזה וכל האדם לבוא בחדש הזה:

לשבת הגדול

המעם שנקרא שבת זה שלפני הפסח שבת הגדול. כי כתיב משכו וקחו לכם לאן. וזה היה בשבת. כמבואר במדרש הובא בטור. ואמה"כ משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם לאן של מזה. והגם בהתשובה לריכה להיות צנינופין ויסורין. רק בשבת מתחמת זכות שבת. אם האדם מושך עולמו ועוזב מעשיו הרשונים. נמחל לו. כמאמרס ז"ל האומר שבת כהלכותו. אפילו עובד ע"ז כדור אגוש נמחל לו. נמלא כי מעלת השבת

השבת גדול מאוד וזאת נגילה להם מחמת הצווי משכו וקחו לכם . לכך נקרא שבת זה שבת הגדול . וזה הכוונה במדרש בפסוק משכו וקחו לכם לאן הה"ד בשוכה ונחת תושעון (ישעיה ל') והמדרש הזה לריך הבנה . רק הכוונה כי שבת נקרא ניחא כמו וינח ביום השביעי . ביום השביעי נחת . ואמה"כ שאם אדם עושה תשובה בשבת . שהוא יום ניחא תושעון בלא יסרוין :

הרמז לשבת הגדול בפסוק אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום (משלי כ"ג) ביראת ה' כ"ל היום" בנימטריא שבת הגדול . כי אז לריך שיהיה לאדם כל היום יראת ה' . כמו ביה"כ כאשר בחרתי באריכות כי יום זה נחשב כמו יו"כ . והרמז כי שבת הגדול נחשב כיו"כ . כי ביה"כ נאמר שבת שבתון . והגה שבת הגדול עם האותיות בנימט' שבתו"ן : גם נקרא שבת הגדול עפ"י המבואר בזה"ק פ' תרומה דף קס"ב ז"ל שם דא עלמא דאחי דאיהו שם הגדול כד"א ומה תעשה לשמך הגדול (יהושע ז') :

מישכו וקחו לכם לאן . אחא במדרש הה"ד בשוכה ונחת תושעון (ישעיה ל') והגה בתיבת משכו נרמז תשובה . היינו משכו מע"ז שבידכם . כמבואר במאמו"ל . וזה וקחו לכם לאן . כי לתשובה עיקר הוא הכנעה . ודרך האן להיות כנעים . כמבואר במאמו"ל למה נמשלו ישראל לאן . חס"ה משכו אם אחס רוצים לעשות תשובה . וקחו לכם לאן לריכים אחס ליקח לכם בחי' לאן . היינו הכנעה . וזה שאמר המדרש בשוכה ונחת . היינו אם התשובה היא בנחת ודנא . דהיינו שהאדם הוא בבחי' עניוות ונחות ורגא בעת שעושה תשובה . אזי תושעון ויקבל למעלה את תשובתו . וזה הרמז בבאו מארוח חמוך בגדים . וזה לו בבגרה . היינו אם האדם הוא בא מארוח היינו שעושה עבירות הנקראים ארום . כמו אם יאדימו כחולע (ישעיה ח') חמוך היינו הילה"ר כידוע וע"י הילה"ר ים בגדים . שבגד בהקב"ה . והעגלה לזה לזכות את הילה"ר בבגרה . היינו אם האדם מקטין עלמו . מלשון בגר ליה שיעוריה . וזה הרמז (בישעיה ס"ג) מי זה בא מארוח וכו' מבגרה . היינו אחר שמתאבק בעוונות המכונים בשם ארום כנ"ל . וזכה לבוא להקדושה כ"כ עד עולם הבינה הנקרא מי . זה מחמת בגרה . היינו מחמת קטנות . גב תיבת מי מרמז על הכנעה כמו מי אגבי . וכמו שבואר בזה"ק ע"פ זכחי אלהים רוח נשברה (חבילים כ"ח) לזכות את מדת הדין . היינו הילה"ר . הוא מחמת רוח נשברה . ורמזו בתיבות זכח לו בבגרה . לזכות את הילה"ר . כי ס"ת זכח" לו" בבגרה" הוא חו"ה . ולמה נקראת חוה ע"ש חויה . היינו הנחש כמבואר בגורש . והגה רמז בתיבות אלו

לזכות את הנחש היינו הילה"ר . וזה לחם עני כי בחפון ינחת ממלרים . והגה החפון היה מחמת כי בני ישראל היו משוקעים במ"ט עניוות שלהם . וזהו לחם עני היינו המלחמה שלהם נגד הילה"ר היה מחמת עני . והא רציה לזה דהא בחפון ינחת ממלרים . ח"כ נראה שלא היה להם זכותים אחרים שזכנו לנחת בבחי' כאלו ולבוא להקדושה רק ע"י עניוות . וזה הרמז במדרש המובא בעבור הלכות פסח סימן ח"ל ז"ל ולקחו כ"א שם לפסחו . וקשר אותו בכרעי המטה ע"ש והגה זה לריך הבנה למה קשר אותו בכרעי המטה . רק כי קשירה הוא ביטול . וזהו היה מטבל ע"ז . ורמז ג"כ על הילה"ר שהוא אל אז בתוך לבו של אדם . והגה כרעי היא הכנעה . כמו טורע במודים . והגה המטה היא ג"כ הכנעה ואמר המדרש כי לכך זכו לקשרו היינו להכניע הס"א הוא מחמת כרעי המטה . היינו הכנעה כפולה כמאמו"ל מאוד מאוד אוי שפל רוח . היינו הכנעה כפולה :

עוד טעם דנקרא שבת היה שבת הגדול . עפ"י מה שבאר בחרתי הטעם ולכך נקרא יוה"כ גדול יום ה' . מחמת כי כתיב הנה אנכי שולח לכם את אליה הבריא לפני בא יום ה' הגדול והגורא (מלאכי ג') והטעם שנקרא לעתיד לבא יום הגדול . מחמת שלא יהיה ערב כדמלינו והיה לעת ערב יהיה אור (זכריה י"ד) ולכך גם יוה"כ נקרא יום הגדול . כי ע"י מחילת העוונות ביו"כ מהפסין מחשוכא לנהאר . וכל היום נקרא אור . והגה כן כתיב כאן בעשור לחודש היה ויקחו להם איש שם לבית אבות היינו בעשור לחודש שהיה אז בשבת . והיתה הצווי להם משכו מע"ז שבידכם שיעשו תשובה . ואמה"כ ויקחו להם איש שם לבית אבות ש"ה עה"כ בנימטריא יר"ו . היינו שיעשו תשובה מזהבבה וגם הילה"ר שמתקד הגפי דברייה יהיה לבית אבות היינו שיקחו אותו להקדושה ואור . וזה הרמז במאמו"ל שהתשובה בימים אלו יוכל להפך את החשך לאור . אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר והגה הבדיקה היא בלילה ואמתי אקרי אור כמבואר בגמ' שם רק מחמת שבודקין החמץ . היינו שעשין תשובה על עבירות שבידכם שחמץ נרמז ע"ז . ובהו גם הלילה נקראת אור . והנה בודקין את החמץ . היינו שיעשו אשר גם החמץ גופא . היינו העבירות . יעשו זכיות . ויהי נקרא נר ואור . ומחמת תקון עבירות לזכות גם הימים בעלמם נקראין אור . והנה כבר בחרתי כי כל החודש הוא זמן התשובה . וזה אור לארבעה עשר . היינו כל הארבעה עשר יום מחודש הזה נקראין אור . והגה מקור האמן לזה היה הוא בעשור לחודש שהיה שבת בלוחו זמן . ולכך נקרא שבת זה שבת

שבת הגדול. היינו שבני ישראל זוכין שאין ט לילה כמו יוה"כ. וז"ל חולעת יעקב קבלת הכמים ע"ה כי תג הפסח נגד ימין עליון שבוטו חסד ורחמים הוורת מן העדן הענן מקור הרחמים. ולפיכך אין שם חזן לפי שהמזרה גורמת וכול' מזה רמו לאור הראשון שנאמר עליו יהי אור ע"ש. וא"כ נמלא כי חזן רמו לחשך. ומזה לאור. וא"כ בעת שבדקקין את החמץ ומבער אותו ומחילת הוא אור:

עוד למה נקרא שבת שלפני הפסח שבת הגדול. דהנה כל החודש הזה הוא זמן לתשובה כמו בתשרי. וזוה יבואר הכתוב החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. ומבואר במדרש שכל החודש הוא כמו ראש חדשים ע"כ. והנה כמו שראש חודש מכפר. כי הוא זמן כפרה לכל חולדוסם. כ"כ כל החודש הוא מכפר. והנה שם בתשרי כתיב ולקחתם לכם ציזום הראשון. ראשון לחשבון עונות. מה דעבר עבר מכלן ולהלן חישבנא. כן כתיב כאן ראשון הוא לכם. היינו מאי דעבר עבר מכלן ולהלאה חושבנא. והנה חד"ש בגימטריא שי"ב היינו תשובה. והנה נרמו בתיבת החודש תשובה. כי ע"י תשובה בא האדם לגשמה ודוח חדשה. כמאה"כ רוח נטון חודש בקרבי (תהלים כ"ח) כאשר בארנו לעיל בפ' החודש ואמר הכתוב החדש הזה. היינו בתשובה אחס וזכין לבחי' טוב לבד. ולא יהיה מעורב טוב ורע. וזאת נרמו בתיבת הזה שהיא בגימטריא טוב. ואמר הכתוב ראשון הוא לכם. היינו מאי דעבר וכו' כנ"ל. אבל בתנאי זה לחדשי השנה. היינו שהשנה והלימוד שלו יהיה כמו שהיום ניתנה לו התורה מחדש. כמבואר בעור או"ח בהלכות ק"ש ז"ל ויקראנה ביראה ובכוונה כתב ר"ע לבויהי חנינה לק"ש בכל זמן דקרי לה כפרישנמי' חדשה ע"כ ע"ש. והנה במס' שבת דף פ"ו תיאר פסח שילאו ישראל ממלרים היה ציזום ה'. ובתוס' שם ומלא בשבת שעברה לקחו פסחים ע"ש. והנה כתיב דברו אל כל עדת ישראל לאמור בעשור לחודש הזה ויקחו להם ארס שה לבית אבות וכו' ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משבו וקחו לכם לזן. ומבואר במדרש משבו מע"ז שבידכם. והיתה האזוי שבני ישראל יעשו תשובה על חמלא שבידם בעשור לחודש הזה. כמו ציוה"כ שהוא זמן התשובה בעשור לחודש תשרי כן כאן בעשור לחודש כסן היתה האזוי שיעשו בני ישראל תשובה. וזה הכנה לקדושת הפסח. וד' ימים טעון בקור היינו לבקר מעשיו כדי שיהיה נכון ועבור לימים הקדושים הבאים. וכן שם ד' ימים בין יוה"כ לסוכות אין בני ישראל עושין עונות ע"ש במדרש. והנה האזוי בעשור לחודש שיעשו בני ישראל תשובה היה בשבת כ"ל. והנה מבואר במדרש בפסוק כי גדול יום ה'

וטורא (יואל ב') זה יוה"כ לישראל ע"כ וסבר בלרת הטעם כי לכך נקרא יוה"כ יום גדול עפ"י המבואר במד"א חסד גדול עשה הקב"ה עם ישראל שהוא מוחל לעוטהיהם של ישראל. וא"כ לכך נקרא יו"כ יום גדול. מתמת שביזם זה הוא מחילה העונות. ומחילם עונות הוא מתמת גדול. היינו מתמת חסד הנקרא גדולה. ונחזור לענינו כי לכך נקרא שבת הזה שבת הגדול. כי השבת הזה היה בעשור לחודש והיתה האזוי שבני ישראל יעשו תשובה. ושכ"ת הוא אריות חס"כ והתשובה הוא מתמת גדולה וחסד. וכמו שז"כ נקרא יום גדול כן השבת הזה שהוא ג"כ זמן לתשובה. לכך הוא נקרא שבת הגדול. והנה שכ"ת הגדול בגימט' ומחמאת"י טהרנ"י עם ב' כוללים ורמו שאו הוא הזמן לטהרת עונות. ולכך היתה האזוי משבו מע"ז שבידכם וקחו לכם לזן. לז"ן יש בה ימוד הוי' ארנ"י שהוא בגימטריא ל"א. וט"ן מבואר בזה"ק פ' ויקהל דף רע"ז ז"ל דהא ט"ן רוח דסיבא לאוה מלא ברוח דאשלתומא דשמא קדישא וכו' ועיין שם דהא ט"ן מלה דקשופ הוא. והנה כבר בלרתו בפ' תרומה. כי ע"י אחס יעשה אדם היחוד למעלה:

זאת תהיה תורת המלרע ביום טהרתו והוא אל הכהן. כבר בלרתו כי החודש הזה הוא מוכן לתשובה. והתשובה מהאדם לריכה להיות לארומי שכינתא מעפרא. וזה הרמו ועבדת את העטרה האת בחודש הזה. היינו בחודש הזה אשר הוא עם זמן לתשובה לריך להיות העטרה עבור השכינה הקדושה הנקראת זאת. והנה בלרתו לעיל כי עיקר התשובה היא בעשור לחודש הזה. וזה הרמו בעשור לחודש הזה ויקחו להם ארס שה לבית אבות. דהנה נכנסת ישראל נקראת שה. כמו שה פזורה ישראל (ירמיה ג') ואחנה"כ כי בעת התשובה לריך להיות הכוונה היחוד הש"ה היינו נכנסת ישראל ייחד אותה לבית אבות היינו לויער ארפין כידוע. והנה כן ציוה"כ כתיב לפני ה' טהרתו. היינו הכוונה של הטהרה ע"י התשובה לריכה להיות לפני ה'. היינו שיהיה היחוד בהשם הוי' ב"ה. והנה כבר בלרתו בפסוק משבו וקחו לכם לזן. ומבואר במדרש משבו מע"ז שבידכם. והיתה האזוי לבני ישראל שיעשו תשובה ויאמר להם שהתשובה לריכה להיות וקחו לכם לזן. היינו שיהיה יחוד בשמות הוי' ארנ"י ב"ה שהם בגימטריא ל"א וזאת היא ע"י ט"ן שערי צינה כידוע. והנה זאת האזוי היתה ג"כ בעשור לחודש. כי אז הוא עיקר הזמן לתשובה. והנה בעשור לחודש היה אז בשבת כנ"ל ולכך נקרא שבת הגדול. כמבואר במס' ברכות בתוס' יהי שמה הגדול מצורך. כי עכשו אין שמו שלם ע"ש. וזה הכוונה השבת הזה היינו הזמן מהתשובה שהוא בעשור לחודש. תהיה

ידיהם מסתגרת נכראה וחו לעולם הבינה היו הלון וגדול ולכן נקרא השבת הזה שבת הגדול :

גם העטם דנקרא שבת הגדול . דהנה כבר פרשתי הפסוק ויקחו להם איש שה לבית אבות . ש"ה עה"כ בנימטריא יר"צ היינו שיקח הילה"ר להקדושה לבית אבות . והילה"ר נקרא גדול כמבואר במאמ"ל ע"פ עיר קטנה וכו' ובה אליה מלך גדול (קהלת ט') היינו הילה"ר . והארס יש לו חמוד מלמנה נגד הילה"ר . והנה בעשור לחדש היה אז בשבת . וזה היטה לזווי להכניע את הילה"ר שהוא בנימטריא ש"ה . ויהיה להארס שביטה ממלחמות הילה"ר שהוא מלך גדול : **בפ' צו זאת** תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר .

ונקדים לבאר הכתוב החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה דברו אל כל עדת ישראל לאמור בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית . לבאר זאת עפ"י הוה"ק פ' ויקהל דף ר"ד ע"א ז"ל בקי"ור . שבת ש' ב"ת . ש' הא אוקמוה רוא דתלת אבין . דמתאחדת בבת יחידה . ואיבי מתעטרא בהו וכו' . ודא זריה ש' ב"ת למהוי כלא חד . ואי תימא שבת הגדול ואיבו לעילא א"ל . אקרי שבת חלא ודאי הכי הוא . ורוא דמלה בכל אחר נקודה דאיבו עיקרא דכל עינא אקרי בת וכו' וכד אבין מתעטרא לעילא בגו נקודה עילאה אקרי שבת ע"כ . והפ' ידוע . כי כמו בחי' מלכות עולה בזעיר אפיני . והוא בת לשון שהיא זעיר אפיני . כך עולם הבינה היא בת לנקודה עילאה ולכן נקראת עולם הבינה בת . והנה בחי' מלכות עם ז"א עולים לעולם הבינה . והנה עולם הבינה היא בית לעולם החכמה ולכן כלם נקראים שבת עיין בפ'אריס . והנה בשעת יליאת מזרים היטה ההחדשות עולם כמו בראשית הבריאה . והנה במעשה בראשית כתיב ב' ראשית . היינו כי ראשית היה ב' שהיא עולם הבינה . כן בשעת יליאת מזרים מסתרא ריובלא נפקו . וזה החדש הזה לכם ראש חדשים . היינו שהחדש הזה הוא כמו ר"ח ראשית החדשות אשר היה בעולם . והנה מבואר כי יש "עולם" שנה "נפש והוא רמוז בחיבת עש"ן . ושה"כ ראשון הוא לכם . היינו החדשות הנפש . כמו בראשית אדם עול . (ואלי ז"ל כמו הראשון אדם חולד) (איוב ע"ו) נמצא כי תיבת ראשון נאמר על אדם . והנה אמה"כ לחדשי השנה היינו החדשות השנה ג"כ . נמצא כי בפסוק הזה נרמוז החדשות עולם . גם החדשות הנפש . שב"ח הגדול בנימטריא שנת' ורמוז שאז הוא עת לחקון השנים של בני ישראל . גם בנימטריא ומתאח"א טהרנ"י עם שני כוללים . וגם רמוז נקרא החדשות

השנה

תהיה הכוונה הגדול . הגדול יש בה ארמויות ו"ה גד"ל . היינו שיתגדל ע"י התשובה ו"ה ויהיה השם מלא . וזה כוונת הכתוב שהתחלנו זאת תהיה תורת המלוע . היינו האיש המוליד רע ממנו . היינו שפועה תשובה על עוונתיו ומוליד את הרע מאתו . תהיה כוונתו עבדו זאת . היינו עבדו השכינה הקדושה הנקראת זאת . ולאמה"כ ביום טהרתו היינו ביום שהיה טהור . והוא זאת היינו השכינה הקדושה אל הכהן . היינו להקב"ה הנקרא כביכול כהן דלעילא כמבואר בזה"ק בפ' זו . ויהיה יחוד זהו עם הכהן . גם והוב"א יש בה ארמויות ו"ה ב"א . היינו ו"ה ב"א אל הכהן . שהיה היחוד ו"ה אל הכהן :

אי דהנה העיקר היא אהבת הש"ת . רק היראה לריבה להיות כי ממנה יוכל לבוא לאהבה והנה התשובה לריבה להיות ג"כ מתוך אהבה . וזה כוונת הכתוב בעשור לחדש הזה שהוא זמן התשובה משבו וקחו לכם לאן . דהנה זאת ידוע כי מה שהארס יכול להיות נשמר משם"ה ל"ת הוא מחמת יראה . וזאת נקראת מרת הגבורה . ורמ"ח מ"ע אשר הארס מקיים הוא מחמת אהבה . וזה נקרא בחי' חסד . וזה הכוונה משכ"ו בנימטריא שם"ה . והוא מן מרת הגבורה . ולאמה"כ כי היראה היא רק המשכה . היינו שימשך מזה לבחי' אהבה . וזה וקחו לכם לאן . לאין בנימטריא עם הארמויות שני פעמים חס"ד . והכוונה מהכתוב כי היראה היא רק המשכה . כדי שבה וקחו לכם לאן . היינו שחוכלו ליקח לכם החסד . היינו אהבה כידוע . וזה כוונת הכתוב זאת תהיה תורת המלוע . היינו המוליד רע ממנו תהיה הכוונה ביום טהרתו והוא אל הכהן . היינו שיבא לבחי' חסד שהיא בחי' אהבה . ומזה העטם נקרא שבת זה שבת הגדול . כי בעשור לחדש שהוא זמן התשובה היה בשבת . והלזווי היטה להם וקחו לכם לאן . היינו שיעשו תשובה מאהבה . ואהבה נקראת גדולה . ולכן נקרא שבת זה שבת הגדול . היינו התשובה שמעורר בשבת זה תהיה מאהבה הנקראת גדולה . וזה בעשור לחדש הזה ויקחו להם שה לבית אבות . שה היא בחי' וקבא . והיא בחי' (גבורה) לבית אבות היא בחי' אהבה כי אב הוא רטון והוא אהבה :

עוד טעם דנקרא שבת זה שבת הגדול . עפ"י הג"ל כי אז בחצות שבת אמר להם הקב"ה משבו מע"ז שבידכם . והנה עולם התשובה נקרא יובל הגדול . וכן מבואר בזה"ק פ' בחר דף ק"ח ע"ב ז"ל ובינה היא אחת ושכינתא תתאה היא שבע ולעילא מבינה אחת ואחת הא עשר ספיני . שתיים ג' ו"ד ו"ה ו"ו ו"ז כאן וילך הלך וגדל מסתרא נכראה ואמס היו הלך וחסור ע"כ . נמצא שבעת שמסו

השנה . וזה הרמז בכתוב בעשור לחודש הזה ויקחו להם
 ארס שה לבית אבות שה לבית . ש"ה הייט ש' ה' . ש' .
 רמז על ג' אבות . ה' רמז על בתי' מלכות . שהיא ה'
 אחרונה שהיא בת והכתוב מפרש אח"כ כי התי'
 הוא לבית אבות הייט בת יו"ד . כי אבא יסוד ברתא .
 ולכן נקראת בת בית . והרמז דתלת אבהן מתאחדת
 בבת יחידה . וזה בשבת ש' ב"ת ואמה"כ שה לבית .
 הייט כי בשבת הגדול מתאחדת בתי' מלכות שנקראת
 בת עם ג' אבהן . לבית הייט עולם הבינה שנקראת
 בת כנ"ל בשם הוה"ק . והנה רמז כי שה לבית
 רמזו על שבת הגדול . כי ש"ה לבית"ם עם האותיות
 צימטריא בשב"ת הגדול עה"כ . גם ש"ה טטריקון
 שב"ת הגדול . וממדת כי בשבת הגדול נחשורר
 חידוש עולם כמו בשבת בראשית . וכתוב את המאור
 גדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה .
 והנה המאור הוא אותיות המז"א . והמאור הגדול
 הייט שירת השו"ת תהיה ממדת גדלות השו"ת וזה
 נקרא יראה הגדולה יראה עילאה . וזה הוא לממשלת
 היום . הייט בעת שהאדם הוא בבחי' הקדושה הנקראת
 יום . אזי זוכה ליראה הגדולה . ואת המאור הקטן
 לממשלת הלילה הייט שירת יראה הקטנה שהיא יראה
 העושה . היא בעת שהאדם הוא משוקע בעוונות
 הדומה ללילה . והנה כחמ"ל אמרו כי בשבת אפילו
 ע"ה לא משקר ממדת שאימת שבת עליו . ולכן
 השמיכות איש אמו ואביו תיראו . ואת שבתויו חשמו .
 והנה המורא מאמו אינה ממדת עושה מאמו . רק שהמורא
 הוא הוא בתי' אהבה שהיא יראה עילאה . ואמה"כ שהאדם
 וכה ע"י שמירת שבת ליראה עילאה . ורמז לזה כי בשבת
 זוכה האדם ליראה הגדולה . כי א"ת המאור הגדול
 עה"כ צימטריא שב"ת לרמז שאו זוכה האדם ליראה
 הגדולה . (יש רמז על שבת הגדול בפסוק . וקורא לך
 גודר פרץ משוכב נתיבות לשבת (ישעיה נ"ח) לשב"ת
 הוא אותיות שב"ת למ"ד . והנה למ"ד הוא רמז על
 עולם הבינה דאיהו מגדל העזר באויר . כמבואר
 בחיקויים תקון כ"ה . למ"ד איהו אמת עילאה דאיהו
 מגדל עוז שם ה' ע"כ . והנה בשבת הגדול מתאחדת
 בתי' מלכות עם ז"א ועולה לעולם הבינה ומתאחדת
 בבחי' חכמה שהיא ל"ב נתיבות חכמה . וזה הרמז
 נתיבות נתיבות לשבת . הייט שבת הגדול הוא בבחי'
 בינה שהיא נקראת למ"ד שהוא מגדל . ולכן נקרא
 שבת זה שבת הגדול ע"ש מגדול ואו מתדבק בנתיבות
 החכמה) נחזור לענינו זאת תורת העולה הוא העולה .
 הנה שבת נקראת זאת כמבואר במדרש בזאת יבוא
 אהרן אל הקודש . בזכות השבת שנקראת זאת . שגאמר
 אשרי אנוש ישעה זאת (ישעיה נ"ו) ע"כ . ואמה"כ כי
 בשבת הוא העולה הו"א הייט ה' שהוא בתי' מלכות .

וה"ו רמז על זעיר אפין . ה' רמז על בינה כמבואר
 באותיות דר"ע א"כ אלף בינה והנה עליית לבחי'
 חכמה זה בשבת הגדול . ואמה"כ כי ממדת שטלמות
 של מעלה יש להם עליה . כדוגמתו למטה בני ישראל
 זוכין למדרגת וליראת הרוממות . וזה טוהר הכתוב
 העולה על מוקדה . ע"ל מוקד"ה עם ב' טללים
 צימטריא המאור עם האותיות ורמזו על המאור הקטן
 הייט מורא הקטנה שהיא יראה העושה . והנה
 מוקד"ה עם האותיות צימטריא קט"ן עה"כ . וזה
 יראה עושה ממדת אש של גיהאס . והנה רמזו
 בחיבת על מוקדה אש של גיהאס כמבואר בספר
 טעם אלימלך . והנה בשבת יש לאדם עליה ומדרגת
 יראה הגדולה . והמאור הקטן הוא לממשלת הלילה
 כנ"ל . ואמר על מוקדה על המזבח . הייט לזכות את
 יצרו ממדת יראה הקטנה . כי היראה הזו כל הלילה
 עד הבוקר . על יראה זו יש לאדם עליה בשבת . ולכן
 מ"ם זעירא בחיבת מוקדה . רמז על יראה הקטנה .
 ואזה זוכה ע"י שמירת שבת עד בוקר . הייט למאור
 הגדול שהוא ממשלת היום :

זאת תהיה תורת המלוע . והנה כתיב זאת היתה
 לי כי פקודיך נלרתי (תהלים קי"ט) הייט ממדת
 שפקודי ה' המה נלורים ושמורים אלל האדם . ממדת
 זה היה לי בחינת זאת הייט מדת יסוד . והנה מבואר
 במדרש פ' בא זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יוכל
 בו . הה"ד יהי לבי תמים בחקך אמר דוד כשאתי
 עוסק בחקך לא יהיה רשוע להיזה"ר להלך בו ע"כ .
 והנה הסמיכות אלהי מסכה לא תעשה לך . את חג
 המנוחות תשמור . הייט שלא יהיה לאדם מסך ומבדיל
 בינו לבין אלהיו ענה לזה את חג המנוחות תשמור .
 כי ע"י מנוח מנה זוכה להכניע את הסט"א . כי
 חיבת מנה היא לשון מנה ומריבה . הייט מנוח
 עם הסט"א :

זאת תהיה תורת המלוע ביום סערתו והבוא
 אל הכהן . וילא הכהן אל מחוץ למחנה והנה
 נרפא נגע הגרעת מן הגרוע . זאת היא יראה . כי
 זאת הוא בתי' מלכות . הייט יראה וקבלת עול מלכות
 שמים . והנה בעת שהאדם עוד לא נטהר משעותיו .
 לא יוכל לבוא לבחי' אהבה רק תורתו תהיה בבחי'
 יראה הגרמז נתיבות זאת . רק ביום סערתו שנטהר
 משעותיו מכל וכל אזי הובא אל הכהן . הייט שזוכה
 לבחי' חסד הגרמז בחיבת הכהן כי חס"ד עם אהיבת
 צימטריא כה"ן . והוא רמזו על בתי' אהבה כידוע .
 וזה הרמז בפסוק משכו וקחו לכם לאן ומבואר במאחז"ל
 משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם לאן של מנוח . והנה
 וקח"ו לכ"ם לא"ן עם האותיות צימטריא חמשה
 פעמים חס"ד עה"כ . כי ידוע אשר בעשר ספירות
 הקדושים

הקדושים חמשה הם בני' חמד . וממשה המה בני' דין . ואמה"כ אם חמשה ידיכם מע"ז . אחם זוכין לטעות המ"ע בבחי' אהבה שהמה בני' חמד . והנה האו"י ע"י היתה בעשור לחודש . והוא היה הזמן לחודש ביום השבת כמבואר במדרש . והוא היה הזמן לחשובה מאהבה . והרמז כי השב"ת הגדול עם האותיות בנימטריא תשוב"ה מאהב"ה . גם שב"ת הגדול בנימטריא עשרה פעמים כה"ן . גם עשר פעמים חס"ד עם האותיות . והגם כי בעשר השפירות יש בהם חמשה גבורות . הנה בני' גבורה כולל בבחי' חמד כידוע . כי גם היראה כולנה באהבה . כמבואר בהקדמת זוה"ק דף י"א ע"ב ז"ל למרחם בר נש למראה רחמינו שלים ומאן רחמינו שלים דא אהבה רבה דכתיב הטהלך לפני והיה תמים שלים ברחמימותא ע"כ . א"כ נמצא כי באהבה כוללים כל הבחי' ומדות כי בזה המה תמים . ונרמז בפסוק משכו וקחו לכם לאן על התשובה . כי משכ"ו וקח"ו לכ"ס בנימטריא סו"ר מר"ע . והאו"י היתה בעשור לחודש הזה כי עשור בנימטריא סו"ר מר"ע . והנה לחודש הזה רמז על מלות עשין . והכוונה לחודש הזה חדשו מעשיכם . ותיבת הו"ה בנימטריא סו"ב . היינו חדשו מעשיכם לטעות הטוב (כמבואר במדרש בפסוק חקנו בחדש שופר חדשו מעשיכם . שפרו מעשיכם) וכן הרמז ביוה"כ אך בעשור לחודש השביעי עשור בנימטריא סו"ר מר"ע כי ביוה"כ הוא העת לחשובה (והנה עשור רמז על יו"ד שהוא חכמה . היינו חכמת הלב . והנה חכ"ס ל"ב יק"ח מו"ת (משלי י) בנימט' השב"ת הגדול . רמז כי בואו יום בוא בני ישראל לתכמת הלב ליקח מלות) וזה הרמז ביום טהרתו והובא אל הכהן . טהרתו והוב"א א"ל הכה"ן בנימטריא שב"ת הגדול . היינו ביום שבת הגדול אזי אדם זוכה שבא לבחי' אהבה שהוא בני' חמד . וזה הכוונה ויאל הכהן אל מחון למחא וכו' והנה נראה נגע הדרגת . עפ"י המדרש פ' בא ז"ל א"ר שמעון גדולה חיבתן של ישראל שנגלה עליהם הקב"ה במקום ע"ז ובמקום טופת ובמקום טומאה בשביל לגואלן משל לכהן שנפלה תרומתו לבית הקברות אומר מה אעשה למחא א"ע אי אפשר ולהניח תרומתי אי אפשר מוטב למחא א"ע פ"א ותור ומאשר ולא אאבדי את תרומתי ע"כ . וזה הכוונה של הכתוב . היינו היאך אדם זוכה ביום טהרתו לבחי' אהבה . היינו שיתחיל אהבת הקב"ה לישראל ע"י ויאל הכהן אל מחון למחנה . היינו שנגלה עליהם מחון למחנה קדושה . וחמת היתה בשביל לרפאות אותם ומנגעי לבבם כמאה"כ נגוף ורפוא (ישעיה י"ט) נגוף למלרים ורפוא לישראל . ומהו ב"א אדם לבחי' אהבה :

דברו אל כל עדת ישראל בעשור לחודש הזה . והנה בעשור לחודש היה אז בשבת ונקטן הדעת של בני ישראל . כמאה"כ כי זאת היא בני יביניכם לדעת וכו' . וכן כתיב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר טוה ה' לעשות אותם וכו' . אלוהים השביעי יהיה לכם קודש . היינו ממתת השבת היה מקהיל את הדעת . שלא יהיה הדעת מעורבב בעניני עוה"ז . רק דעת דקדושה . והנה מלה זו נלמזו אחר מכת חשך . שהיה חשך למלרים ואזר לבני ישראל . וזה היה ממתת הביורר שנחברר הטוב מהרע . כי אזר נקרא טוב ומשך נקרא רע . כמאה"כ ורשעים בחשך ידמו (ש"א ב') וממתת הביורר היה להם בני' דעת . כי אם אין דעת הבדלה מניין ואינם יודעים מה חשך ומה אור . וזה הכוונה בגמרא כי מעשור משינתיה אומר אלהי עממה שנתת בי טהורה היא . מחשור משינתיה היינו משינת וערדות האמן . יאמר אלהי נחמה טהורה היא . היינו שיחשוב בהשמה שנתנה לו טהורה ויראה שלא יפגום אותה . ואם פגם זה יראה לחקן מיד . יאמר הוא מחשבה ואח"כ מבדך הטתן לשכוי בינה להבחין בין זים ובין לילה . היינו שיבדך להקב"ה שאלב שלו יש לו הבחנה להבחין בין הקדושה המכונה בשם יום . ובין הסג"ח המכונה בשם לילה . כי רשעים אין להם הבחנה זאת כי המה שמים חשך לאור לחשך . וממתת שאהרם מיעשרר ומתחיל לעשות תשובה . מראין לו מן השמים וטהרים לו בינה והבחנה שיראה האמת . והנה מבואר בסוד או"ח כי לשכוי הכוונה על הלב . "האמן" לשכוי "בינה ר"ת ה"כ"ב . נמצא שאין הכוונה על ראייה גשמיות . כי זה אין תלוי בלב רק בעינים . אך הכוונה על ראייה רוחניות שזה תלוי בלב . והנה לשכוי הוא אחריות שכל"ו . היינו השכל והדעת . והנה בעשור לחודש היה אז בשבת כנ"ל והיה האו"י שבני ישראל יכניעו את הקליפה והע"ז בשבת ולא בנת הפסח . והטעם הגם שפי' פסח הוא חמלה והקב"ה ריחם על בני ישראל . אעפ"כ קדושת הנועדים הוא ממתת שבת שלפניו . כי כתיב ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם . כי שבת קדושתו מעצמותו . וגם כהה כי קודש היא לכם שמביאה הקדושה לכם . וממתת שהשבת מביא קדושה לישראל . הנה אח"כ מקדש ישראל והאמינס . כי ממתת הקדושה שמשיפע השבת על בני ישראל . מביאין בני ישראל הקדושה להאמינס . ולכך נקרא שבת זה שבת הגדול . היינו שע"י האו"י שיכינו עולם ביום השבת לכאילת קרבן פסח ולשבת קליפת מלרים . מה נראה נחלת שבת :

א"י דברו אל כל עדת ישראל בעשור לחודש הזה ויקחו להם וכו' . הנה רק פסח מלרים היה מחו

מקחו בעשור אצל לא שאר פסחים . והטעם כי הדעת של בני ישראל היה בגלות במצרים : וישראל הארצו לבטל הקליפה משם שעבדו לטלה . והנה אז היה בעשור לחדש בשבת . ומחמת קדושת השבת היה כח לישראל לבטל הקליפה והטע"ו . כמבואר בזה"ק כד עייל שנתא חיבו אחיזתא ואחפרשת מסכ"א . ומחמת השבת שהיה בעשור לחדש . שהוא תיקון הדעת . כתיב דברו אל כל עדת ישראל עד"ת הוא אחיזתא דע"ת . כי אז זכו בני ישראל לזה . והנה עפ"י הרוב קורין בשבת הגדול בפ' לו . והטעם כי לכך נקרא שבת הגדול . שאז היה תיקון הדעת של בני ישראל מחמת שבת זה . ומצינו במאמר חו"ל במס' ברכות גדולה דעה שניתנה בין שתי אחיזות שנאמר כי אל דעות ה' (ש"א ב') נמלא כי דעת נקרא גדול ומחמת כי בשבת זה היה תיקון הדעת של בני ישראל לכך נקרא שבת הגדול . ולכך קורין בפ' העולה בשבת זה . כי עולה מכפרת על מחשבה שבלב . ונתקן הדעת ע"י העולה . והעוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה . ולכך קורין בפ' זו ש"כ יתקן בכל שנה המחשבה והדעת בשבת זה (והנה בעשור" לחדש" הזה" ויקחו" להם" ס"ת שמור"ה וכן כתיב והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר לחדש הזה . והשבת הוא הכנה לליל שמורים) :

גם לכך נקרא שבת הגדול רמז הגם שנפסח הנה ה' כל בכור שמרמו על הקליפות . וגם שחיטת קרבן פסח רמז על ביטול ע"ו וקליפה שלהם שהיו טובדין לטלה . אעפ"כ היה ההכרח שהלקיחה תהיה ביום השבת לבטל קליפת מצרים ביום השבת . וזה מורה כי קדושת שבת גדולה מאד :

עוד יש לומר הטעם שנקרא שבת הגדול . שאז לקחו את הפסח והכינו עמנם ביום השבת לקדושת קרבן פסח . והנה הבנה לדבר הוא כמעשה בפועל . נמלא האמיתו קדושת שבת עד הפסח ונקרא יומא אריכתא . ולכך כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מחמת כי עד אחר אכילת קרבן פסח מכונה בשם שבת מחמת ההבנה הקודמת בשבת :

צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העולה . לבאר דהנה את קוראין פ' זו על פי רוב קודם פסח . והטעם כי זו הוא זירח כפרש"י והטעם היתה לאהרן ולבניו כי כהנים זרזים הם כמאמרו"ל וכן הוא בשע"ת המלות לריך לעשות בזרזים שלא תתחמת העיפה . והוא לימוד על כל המלות שבמורה כמאמרו"ל ושמרתם את המלות כשם שאין מחמיצין את המלות כך אין מחמיצין את המלות . אלא אם בזה לידך עשה אותה מיד . וכן היא המלוה באכילת קרבן פסח שהיה"ה בזרזות כמאמרו"ל וככה תאכלו אותו מתעבס

מגורים וכו' ואכלתם אותו בחפזו וכו' כי ע"י מטה זו יולאים מטומאת מצרים . ולכך המטה לעשות בזרזות . כמבואר בס' ע"פ ולא יכלו להסתמאה . שני ישראל היו משוקעים בח"ט שערי מסאבותא . ואם היו עוד רגע אחד במצרים היו טופלים ח"ו בעפר הט"ן . ולא היו יולאים ח"ו לעולם משם . וכן הוא בכל דור ודור לריך האדם לעשות המטה בזרזות . כי ע"י קדושת המטה ניצל שלא יטול ח"ו לטומאה אשר לא יוכל ללאת משם לעולם . וזה כוונת רש"י ביומא לריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כים . עפ"י הכתוב אשרי נשוי פשע כסוי מטאה (תהלים ל"ב) שאם אדם זוכה ע"י תשובה מארבעה עשרה מהעונות זכיות . אזי נעשה מהעונות לבוש לאחלשא כהאי עלמא וזה הכוונה שריך לזרז במקום שיש חסרון כים היינו שאין לו לבוש לאחלשא כהאי עלמא . לריך האדם לעשות המלות בזרזות . א"י חסרון כים היינו שיש חסרון כסוי מטאה וזה הסמיכות ולבש הכהן מדו בר . ופירש"י שהיה כמדתו . עפ"י מה שמצינו בס' במאמרו"ל במס' ר"ה ויעבור ה' על פניו ויקרא . מלמד שנחטף הקב"ה וכו' והראה למשה וכו' אמר לו כ"ז שישאל חוטאין לפני ויפשו לפני כסדר הזה אזי מוחל להם עונותיהם ע"ש . והכוונה שיעשו כסדר הזה היינו שהמה ילבשו ב"ג מדות אלו . והנה זרזות הוא מדה ראשונה שממנה בא לכל המדות כמבואר במשנה סוף מס' סוטה ע"ש והנה כתיב לחם עללות לא תאכל (משלי ל"א) היינו השכינה כביטול כל מחשבת מלחם עללות . מלחם האורה שהלימוד הוא בעללות . וזה הכוונה זו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העולה . היינו תורה זו העולה למעלה . אם הלימוד הוא בזרזות ולא בעללות כי זו הוא זירח כפרש"י :

אחרי מוח שני בני אהרן נקרב"תם" לפני" ה"ה וימותו" . ר"ת יוב"ל וס"ת היו"ם . והנה אתם נגבים היום הוא יוה"כ כמבואר במדרש . ואותו היום היה שמיני למילואים . הרמזו על עולם הבינה כידוע . ואותו היום נטל עשר עטרות . והנה שבת הגדול היה בעשור לחדש כמו יוה"כ שהוא בעשור לחדש השביעי . ולכך הוא בעשור לחדש . רמז על עשר עטרות :

ארתא בטור . ולקחו כ"א שה לפסחו וקשר אותו בכרעי המטה . היינו שהיו רוצים לתקן את ג' ראשי עבירות ע"ז ג"ע שפירות דמים כמבואר בספרים שיוצאי מצרים חקנו ג' העבירות . והנה בלקיחת הטלה . חקנו ע"י שמגרים עבדו לטלה . ובשחיטת הטלה חקנו ש"ר ומה שקשרו אותו בכרעי המטה לתקן ג"כ ג"ע ודו"ק :

א"י עפ"י המבואר בס' כי אז בעשור לחדש . אזי קיימ

והנה מלוא ראשונה שלמנו ישראל ג"כ היתה בשבת. כי בעשור לקדש היה אז בשבת. כמבואר בטור או"ח. ומהו טרע כמה גדלה שמירת שבת. שאפילו מלוא אחת און במליאות לשמור רק ע"י כח השבת. ולכך נקרא שבת הגדול. ולכך ניתן שבת באלמע עשרת הדברות לרמז כי השבת הוא בריח התיכון אשר ע"י וכל האדם לקיים אותה. וכמו ששעת הימים נקראין מקמי שבתא ומאחרי שבתא ושבת באלמע. כ"כ הוא בקיום המלות. והנה אמרו חכ"ל במס' שבת ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. כי הכל היה תלוי עד יום ששי בסיון של זמן קבלת התורה. ואחר יום הששי מיד כתיב שמירת שבת. נמלא כי קבלת התורה תלוי בשבת ואם אין שבת אין תורה. ואם אין תורה אין בריאת שמים וארץ. א"כ כל בריאת העולם תלוי בשבת ולכך שבת הוא באלמע הימים כי הששת ימים נקראו מקמי שבתא ומאחרי שבתא. ושבת באלמע. ממחמת שהוא מקיים הששת ימים. והכל דבר אחד. כי קיום העולם שנגרר בששת ימים הוא ע"י קיום התורה והמלות. וכלפי שבת. לא היה במליאות לקיים אותה. ולכך זכור ושומר בדבור אחד נאמרו. והנה זכור הוא בחי' חסד. וכלל זה כל המ"ע. ונתיבת שמור נכלל שמירה מכל הל"ת. א"כ קיום התר"ג מלות תלוי בשבת: **עוד** טעם דנקרא שבת הגדול. עפ"י המבואר ב"ג' אוה"ח פ' בראשית. כי העולם נברא רק על ששה ימים. ומכח קדושת שבת יש קיום לעולם עוד ששה ימים ע"ש. ומבואר בספרים כי בעת יציאת מרים. היתה בריאת עולם מחדש. א"כ נברא העולם ע"י קדושת שבת שהוא קודם פסח. א"כ נמלא כי שבת זה הוא גדול מכל שבתות השנה. כי ע"י קדושת שבתות כל השנה יש רק קיום עולם. אבל לא בריאת חדשה אבל ע"י שבת זה היתה בריאת חדשה לעולם:

קיימו מלות מילה. וזה הכוונה שקדשו בכרעי המטה. היינו שחקט החמץ של ג"ע ע"י מלות מילה:

עוד הטעם דשבת קודם פסח נקרא שבת הגדול. והנה מטואר במחז"ל על פסוק דברו אל כל עדת בני ישראל בעשור לתושב הייבוב בר"ח ולקיימה בעשור לתושב. ולקיימה זו היתה בשבת. וא"כ למה היה הדבור עשרה ימים קודם. רק הטעם שבני ישראל יכיש עלמם עשרה ימים לקדושת שבת זה. כמו שישאל מבינים עלמם מר"ה לקדושת יוה"כ שהוא בעשור לתושב השביעי. וכמו שיוה"כ נקרא גדול. כמבואר בתר"א גדול יום ה' וטרא. זה יוה"כ לישראל. והנה מן הכנה שלפני הדבר ניכר גדלות הדבר. והנה בשבת אחר כתיב והיה ביום הששי והביטו את אשר יצאו. די לו בהכנה יום הקודם. והנה בתוך עשרה ימים היה שבת בתוכם. ושבת זה שבתוך העשרה ימים היה ג"כ בכל ההכנה לשבת קודם הפסח:

עוד יש טעם שנקרא שבת הגדול. דהנה כתיב וילכו ויעשו בני ישראל וכו' משה ואהרן כן עשו. והנה לקיימה זאת היתה בשבת ולווי לקיימה השה היתה לבני ישראל לבד. כדכתיב דברו וכו' ויקחו להם כתיב ולא לכם. ורש"י פי' כן עשו. אף משה ואהרן כן עשו. ובאמת קשה מאי אף. הא עשיה שלהם היתה במעלה גדולה יותר מבני ישראל. רק מתחמת שגדול נוטה ועושה. ממי שאינו מלוא ועושה. לכך נטפלו משה ואהרן לבני ישראל במלוא זו ולכך נקרא שבת הגדול לרמז כי גדול מלוא ועושה:

עוד הטעם שהשבת קודם פסח נקרא שבת הגדול. דהנה איתא מחז"ל. הכל נעדים דבשבת ניתנה התורה לישראל. והטעם הוא כמבואר בזה"ק. מאן דנטייר שבת כאלו נטייר אורייתא כלא. וכן מבואר בגמ' ששקול שבת ככל התורה כולה ולא היתה במליאות שבני ישראל יקבלו את התורה. רק ע"י שמירת שבת.

לפסח

הסימנים קדש ורחן. כרפס יתן מגיד. רחלה מוליא מלה. מרור כרך שולחן ערך. לופן ברך הלל נרצה. הייט אם האדם רוצה לקדש עלמו. להתנהג בקדושה. לריך מקודם לרחן עלמו מהעוונות. כמו כי רחן ה' את נואת בנות ליון (ישעיה ד') והעלה לאדם שירחוק עלמו מהעוונות ע"י לימוד התורה. כמב' אר בזה"ק אורייתא מדכאה ליה לבד נש מחוביה. וזה נרמז בסיומן כרפ"ס. שהוא ליריף כפ"ר ס'. שכפרת עוונות ע"י לימוד ס' מסכתות. ושיקר התשובה הוא על

אור לארבעה עשר בדיקין את החמץ לאור הנר. לרמז דהנה יש ארבע עולמות. היינו אצילות בריאה יצירה עשיה. ובכ"א יש עשר ספירות כירוע. והספירות הקדושים תלויים במעשי בני ישראל למטה. וזה הכוונה כשארם בודק את החמץ. היינו שעושה חשונה על העבירות. וגם בודק את האור היינו התורה. וגם את המלות הנקראין נר. איז מביא אור למעלה להארבע עולמות אשר בכל אחד יש עשר ספירות:

מה. היינו אכילת מלה היא לתקן את הגשמה שנקראת מ"ה. והנה על ג' בחי' הנ"ל היינו נפש רוח נשמה ובכ"א יש בחוכו חלק אלהי. נרמז במה שא"ל מ"ה עוז חלקו. מ"ה נעים גורלנו. ומה יפה ירושתנו. היינו ג' בחי' הנ"ל אשר בכ"א יש השם מ"ה. וזה הכוונה בפסוק מה יעשה לי אדם (תהלים ק"ח) דהנה הגוף נקרא בשם אדם. רק נפש הרמוזות זה נקרא אדם כידוע. וזה מ"ה יעשה לי אדם. ע"י בחי' מ"ה אזי נקרא אדם. אבל אם הגשמה אינה בחי' מיוחד האדם מן הגשמה אין. לבד הגשמה המיוחדת וכו' והנה על בחי' הנ"ל רמז בפסוק רוח חכמה ובינה. רוח עלה וגבורה. רוח דעת ויראת ה' (ישעיה י"א). וזה הרמז ג"כ שומר מה מליל. שומר מה מלילה (ישעיה כ"א) והכוונה על לילה של פסח. כי מזה יש שמירה לכל השנה. ורמז כי השמירה היא לבחי' מ"ה היינו הגשמה. והנה אברהם הוא אבות אב"ר מ"ה היינו שא"ל ע"ה היה לו הזדקנות כ"כ שנים האברים היה להם בחי' נשמה. מ"ה היא הגשמה כנ"ל. וזה הכוונה כל מעשך יהיו לבש שמים. שמים היא הגשמה כמאמרו. וכן שמי"ם עם האותיות והכלל בגימטריא נשמ"ה. והנה כל מעשך יהיו לבש שמים היינו שהגשמה יהיה בה שם הוי' ב"ה. שהשם הוי' לא יהיה נפרד ח"ו ע"י מעשך. רק מעשך יהיו בחירה ובמלות. ובוה יהיה ה' חלקך :

על מה שפגם במדת יסוד דהנה כל השם"ה גידין שהם מכוונים נגד השם"ה לא תעשה. הנה תלוי במדת יסוד. ולכן נקרא מדת היסוד גיד. כי אם ח"ו פוגם בזה הוא המשכה לשאר לא תעשה. גיד הוא לשון המשכה. משכ"ה בגימטריא שש"ה. וזה יח"ן אותיות ח"ן. היינו מה שפגם במדת היסוד. שאלו חן להקדושה. והפגם היה מגיד. זה לריך תקון ולרתוך עלמו מזה. וזה הסיון מגיד רחלה היינו שרתוך עלמו ממה שפגם במדת היסוד שהוא הגיד. מוליא מלה. מל"ה בגימטריא ק"ל ה'. היינו שוליא האי"ק מחטא הק"ל שנים ומה שפגם בה' אחרונה כידוע. אי"י מוליא מלה. כי מלה רמז על הקדושה. ויראה שוליא הקדושה מהשט"א. מה שהיה מרוד טורף. היינו מה שהיה הסט"א הגרמז במרוד. מסוך בהקדושה הגרמז במלה :

אי הסיון מוליא מלה. רמז עפ"י המבואר בס' אור תורה על מאמרו"ל אחיה שוטה המאבד מה שטחנים לו. פ"י שיעקר האדם הוא החלק אלהי מלמעלה. אר"ם בגימטריא מ"ה. רמז על שם הקדוש מ"ה כידוע. וזהו שוטה המאבד מה שטחנים לו היינו שעי' חטאים נאבד ממנו שם מ"ה אשר ניתן לו מלמעלה ע"כ. והנה כתיב אלהי מסכה לא תעשה לך. את חג המועות תשמור. והסמיכות שהאר"ם יראה שלא יהיה לו מסך מדביל ע"י העונות. כמאה"כ כי אם עוונותים היו מדבילים ביניכם לבין אלהיכם (ישעיה נ"ט) וזה ע"י את חג המועות תשמור. כי מל"ה עם האותיות בגימטריא ח"ק. רמז כי ע"י מלות מלה וזכה האדם שלא יהיה נפרד מחלק שלו למעלה. וזה הרמז בגמרא אלל מלה מניח הפרוסה בתוך השלימה. כי פרוסה היא נפרדה מחתיכה אחרת והמלוא שניח בתוך השלימה. רמז על האדם. הגם כי הגשמה פרוסה ונפרדה מהשורש. יראה שיחזור וידבק עלמו לשלימות למעלה. והנה מל"ה בגימטריא ג' פעמים מ"ה. דהנה בכל הג' חלקים היינו בנפש רוח ונשמה יש בכ"א שם הקדוש מ"ה. רמז כי ע"י מלות אכילת מלה וזכה האדם שיחזור לו האברה אשר נאבד ממנו מחמת השקות. ובחג הזה מתעורר הגם כמו בעת יליאת מזלים. והנה במלרים היה הדעת בגלות. ובחג הזה בא להם בחי' דעת. וכ"כ לדורות. וזה הרמז בסיון מוליא מלה. היינו כמו מלא אבידה הנ"ל שימלא האדם מה שנאבד מאתו. ורמז בחיבת מל"ה שהיא בגימטריא ג' פעמ"ה. וזה הרמז בכתיב אם לדתך מה תקן לו (איוב ל"ה) "לדתך מה תקן ר"ת מל"ת. רמז שע"י מלות מלה וזכה האדם. שינתן לו בחירה בחי' מה. וזה הכוונה מלה זו שאנו אוכלים על שום

עוד יש לרמז בהסיון קדש ורחן. דהנה ביום ראשון של פסח היה גדלות ראשון בלא התעוררות לתפוח. והכל היה מלמעלה ולכן היה בלא בהדרגה דהיינו טהרה ואח"כ קדושה. רק הקדושה בלא מקורם ואח"כ טהרה. וזה קדש ואח"כ ורחן. והנה במלאכים נאמר וכלם פוחים את פיהם בקדושה ובעהרה. קדושה קודמת ואח"כ טהרה. וכן א"ל וברכך עליה בקדושה ובעהרה כי לעמוד לבא אתו זוכין שהקדושה תהיה קודם הטהרה. כי יהיה התעוררה דלעילא. כרפ"ב אותיות ס"ר כ"ף. כף היא התורה. שניתנה משה של הקב"ה הגם שהאדם סר מן כף היינו מן התורה וכל לתקן זאת צימו הפסח. יח"ן היא אבות ח"ן וכלל הגם כי האדם הוא חון מהקדושה. מתמתט שבגם האיסוד הקדושה וזה רמז יחן מגיד היינו שהיה חון לקדושה מחמת פגם מגיד. הגם כי קשה עון הזה אעפ"כ רחלה וכל לטהר עלמו מזה. ומליחות תקון הזה הוא ע"י אכילת מלה כידוע כי מלות מלה הוא התקון לגלוי עריות. וזה מוליא מלה. היינו התעוררות לתקון זה הוא ע"י המלה. והגם מרוד טורף. מרוד"י נמש' מו"ה אף שהעצירות שהמה בחי' מות כרוכים אליו. כמאמרו"ל אפילו נחם כרוך על עקבו. הנה על יד

שלמעלה . כמו שבארתי שזע ישראל ה' אלהיו ה' אחר . הנה כתיב שזע לשון יחיד . והשעם ה' אלהיו שהשראת השכינה והאלהות הוא בכ"א ואחר . והנה ה' אחר . ולכן בני ישראל נקראין בלשון יחיד . מתחת אלהות אשר בתוכם :

אי שלחן ערוך לשון ברך . עפ"י אשר בארתי המאמר בדרך ארץ זועק . לעולם יהא אדם יודע אלא מי הוא יושב וכו' ואלל מי הוא מיסב . היינו שידע כי הוא יתברך רואה את מעשיו . ולא ירחיב פיו כדלעז . היינו שלא יאכל כפי רלוטו בתאוה וה שלחן ערוך . היינו צעת שהולחן ערוך לפניו . אזי ידע כי לפני ברך . כי הוא יתברך שמו לפני ורואה את מעשיו וצוה יוכל לכבוש את ידיו :

גמ לשון ברך . היינו צעת שהשלחן ערוך לריך להברך ולהבניע את היתה"ר הנקרא לשוני . הלל נראה . היינו שעיניך הרטון של האדם לריך להיות רק להלל להשי"ת . כי בדבר הרשות לריך האדם להבניע את היתה"ר . ורלטו יהיה להלל להקב"ה :

בר "דכפין" ייחיו ויכול ר"ת דכ"י וכן "כל" ו"לריך" ייחיו ר"ת דכ"י והוא לשון טהור . רמו כי לא כל אדם יוכל לאכול את הפסח . רק מי שהיא עיור : **ואפיר**ו כלנו חתמים וכו' מזה עלינו לספר ביציאת מצרים . היינו החכמה והבניה וכו

צעת יציאתם ממצרים . כי הדעת היה שמה בגלות . ואעפ"כ אין אדם יולא במחשבה לבד . שיצור יציאת מצרים במחשבה . רק לספר ביציאת מצרים . כי הדיבור היה ג"כ בגלות כמבואר בס' ולכן המלה לספר בדיבור . כי ע"י דיבור מיציאת מצרים . יש תקון לדיבור אשר היה בגלות מצרים . וכן הוא בכל דור :

רבים מה הוא אומר . מה העדות והחקים והמשפטים וכו' ואף אתה אומר לו כהלכות הפסח . אין

מפצירין אחר הפסח אפיקומן והנה זאת חין להבין אמאי נקוט זאת דוקא . רק דהנה שאלת החכם הוא מה העדות והחקים . שזאת המלה אינה חלה ליום אחד . וגם איסור אכילת חמץ היא רק לשבעה ימים . ואח"כ חולקין חמץ . והקושיה הזאת מובאת בזה"ק ומהרן כי אין לריך יותר . כי אם אדם נתפסא מחולאת אשר חלה . יוכל אח"כ לאכול כל מה שירצה וזה אמור לו כהלכות הפסח . דהנה הפסח הוא הפתיחה לבוא להקדושה . ובכל יום לריך האדם לקדש עלמו ויהר עד חג השבועות שהוא זמן קבלת התורה . וע"ז הוא ספירת העומר . וזה כהלכות הפסח . שכן הפסח הוא . שהיה האדם חולך למעלה . ואין מפצירין אחר הפסח אפיקומן . מפצירין הוא לשון פתיחה אפיקומן ל' הדיק ממקומו . היינו שזאת חין פתיחה אם אדם רוצה לאתר הפסח להוליא ממקום הקדושה . זאת

אכילה מזה נעשה התקון על אכילת שלח בקדושה מכל השנה . וזה שלחן ערוך . היינו כי ע"י אכילת מזה יזכה שהולחן מכל השנה יהיה ערוך לפני ה' . וזה לפני ברך . לפני הוא היתה"ר כמו ואת האפוני ארתיק מעליכם (ויאל ב') שוכל הוא הבניע כמו ויברך הגמלים . וזה לפני ברך . שוכל הבניע את היתה"ר בלילה וציוס הזה . וגם יוכל לזכות בימים אלו להלל נראה . היינו שהשבחים והודאות מכל השנה יהיו נרטים למעלה :

גמ נראה לי לרמו בהסיון קדש ורחק וכו' שאם האדם יראה לקדש עלמו שיבוא להקדושה . לריך לרחוק עלמו מהעוונות . כרפ"ם אומות כ"ף ר"ם קף הוא התורה שניתנה מכף הקב"ה . ר"ם רמו על ס' רבוא אומות של תורה רמו שבג"י יש להם אחדות כי המה כלולים בהתורה ואם חסר אדם אחת מן התורה אינה המימה . גם כף רמו על אחדות כמו כל העמים תקטו כף שיהיה להם אחדות . יתן היינו עפ"י מאחז"ל לעולם יראה האדם כאלו כל העולם חליו זכאי וחליו חייב . וזה מכריע את עלמו ואת כל העולם לכף זכות . וזה העלה שירחוק עלמו מן העוונות ע"י יתן שיראה את העולם חליו זכאי . וכל העולם חליו עליו . מגיד רחמה . היינו מתחת שהעולם חליו חייב . והוא מכריע את העולם לכף זכות . מתחת זה מגיד רחמה . מגיד הוא לשון המשכה . והנה יחיד ששז מוחלין לכל העולם כלו . כי האדם מכריע את העולם לכף זכות . והאדם זה ממשיך התשובה לרבים שיהיה להם רחמים עונות . מוליא מזה . היינו הדבר הזה נמלא אלא המלה שאמרו חז"ל מנית הפרוסה בתוך השלימה ובוטע משתייהם . הגם כי הפרוסה אינה תשובה במקום שיש שלימה . אבל מתחת שמגרפה עם השלימות ודבר קדושה יש לה לירוף . לכך גם הפרוסה נחשבת מתחת מטת השלימות . כ"כ בבני ישראל הגם שאינם נחשבים מתחת עלמם . יש להם חשיבות מתחת השלימים . מרור כורך . הנה מרור רומז על דבר רע כמו כי רע ומר עובר את ה' אלהיך (ירמיה ב') אעפ"כ אם כורכו עם המלה היינו בדבר הקדושה . נחשב המרור ג"כ לקדושה . וזה הכוונה מוליא היינו שחמלא דבר זה אלא מזה ומרור כשהוא כורך כנ"ל שלחן ערוך היינו שמלטי אלא שהולחן גבוה . כהגים חוללים ובעלים מתכפרים . נראה כי בני ישראל יש להם כח זה . שהכל נחשב כאחד . לפני ברך . הטעם שבני ישראל יש להם אחדות מתחת שזמו ברוך הוא לפני בתוכם . בכ"א מישראל . וכמו שבניבול אין סוף יש לו אחדות . כן בני ישראל אשר לפני בהם השכינה הקדושה . ג"כ יש להם בחי' אחדות . כמו שא"א אלה אחד . ושמן אחד . ומי כעמך ישראל גוי אחד . ואחדות של בני ישראל חלוי באחדות

שבמלרים לא היה לפני ישראל הכנה על ההשגה הגדולה. אשר השיגו אח"כ. רק הכל היתה במלמח השנים. והגדלות והרצונות שלהם היתה כלמח השדה. אשר הצמיחה היא מלמעלה לבד. אף כי הכל בידי שמים חוץ מי"ש. אף אז צפת ההוא גם הי"ש שלהם היתה כלמח השדה אשר הכל הוא מלמעלה. ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים. היינו שהיו יודעים שיש עדים למעלה. על כל דבר אשר האדם עושה למטה. ובה נשמר האדם ממטעים רעים. א"י ותבואי בעדי עדיים. כמו שכתב הרמב"ם שהצובה לריבה להיות עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לתשא זה לעולם. וזה בעדי עדיים. שהעיד עליהם היודע תעלומות: **א"י** ותרבי ותבואי בעדי עדיים. דהנה ע"י עדיים מהר חורב שהוא כלי זין. ע"י"ה היה להם שמירת הברית קודם. והנה תרבי"ה הוא לוחמות ברי"ת והם ברו"ב לבחי" וזאת ממחמת עדי עדיים. היינו ממחמת עדיים מהר חורב:

עוד יבואר. רבבה כלמח השדה נתחך. דהנה בני ישראל לא היה להם רק חלק אחד מע"ן שערי הקדושה בעת היותם במלרים. כי מ"ע חלקים היו בנפש מאבותא, והנה כמו זרע. שמורע קטנה כלמח הרבה. כך היו בני ישראל מחלק הא' נתרבה. וזה הכוונה וישא העם את בלוקו ערס יתחן משארותם לזרות בשמלות. דהנה האדם נקרא עישה כמו שאח"כ" אחד גמר חלוטו של עולם. והנה בני ישראל היו במ"ע שערי עומאה. וחלק אחד היה להם בקדושה ובני ישראל נשאו את בלקם. היינו שהיו מנשאים א"ע. ערס יתחן שלא יפלו גם בחלק האחרון מהמטעים. וזה היה ממחמת שנשאר להם עוד חלק אחד מע"ן שערי הקדושה. וזהו משארותם לזרות בשמלותם. היינו שעוד נשאר בשמלותם היינו הנפש נקראת שמלה כידוע. ולכך היה ציכולתם לנשא ח"ע. והנה מבואר בס' כי ממחמת זה יש עוד הקון להרשע בנפש ממחמת שיש שו"ן באלמע ר"ע. והנה וישא"ה העם" את" ס"ת את"ת. היינו ממחמת שהיה להם עוד נקודה של אמת. לכך היה ציכולתם להיות להם נשיאת ראש וזה לשארית נחלתו מי שמשים עלמו כשיריים היינו שאין לו רק שארית נפש בקדושה. ומ"ע חלקים הלכו ממנו. וזהו משארותם לזרות בשמלותם על שכמם. היינו הטעם שנשאר להם לישראל קדושה ונקודת אמת. היה ממחמת הסבלנות נטעו שכמם לסבל. וכתיב המול"ה אחכס" ממחמת" סבלות מלרים האמול"ה אחכס" ממחמת" ס"ת את"ת. והיתה להם בחינה זו ממחמת שהיו סובלין את מלרים ולא היו מהרהרין אחר השנים. וזה הרמז במד"ר ע"פ יומן רשע כל למד דק" (ישעיה כ"ו) שילחק התפלל שיומן עש

זאת חזנה נקראת פתיחה. וזה אל יאל אדם ממקומו ביום השביעי. והנה השבת הוא משייע לאדם אף על ימי החול שיצמוד בקדושה. רק האדם לרדך לחוק עלמו שיצמוד אף בימי החול בהקדושה. וזה אל יאל אדם. היינו שלא יאל ממקום הקדושה אשר היה לו ביום השביעי. שלא יניח בימי החול את מקום הקדושה אשר היה בו ביום השביעי:

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועלם ממנו. רב הוא עולם הבינה. והוא עולם התשובה כמבואר בס' מאורי אור. בס' ואחמנן. וזה הנה עם בני ישראל רב ועלם ממנו. היינו שבני ישראל עושין תשובה. ממחמת זה הנה עלמטו ממנו. היינו שזוכין לשמחות קדושות. כי השמחות הנה מעלמטו כציכול. והנה מבואר בס' בפסוק ויפת באפיו נשמת חיים. מאן דנפת מעלמטו נפח. וז"ל השמחות הנה עלמטו כציכול. והנה כתיב ונשמת שרי חבינם (חזק ל"ב) היינו שהנשמות הנה מעולם הבינה. ופרעה שהוא היה ראש הטומאה. הסתכל בשורשם. שהנשמות הנה מעולם גבוה הזה. לא היה יכול למצוא עליה. רק הבה נתחכמה לו. היינו להביא אותם לבחי' נבחות שהמה חכמים. וע"י אין אזי והוא יכולין לדור באתת וממילא יהיה פרעה שהוא ראש הסב"א יעול לשלוט בהם ח"ו. וזה דכתיב ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסול ממנו (משלי כ"ו) היינו ממחמת שהאיש חכם בעיניו יש לו נבחות. ממחמת זה. היתה"ר הנקרא מלך זקן וכסיל. יש לו תקוה לשלוט באיש שהוא חכם בעיניו. וזה הרמז בכתיב כל רוחו יוליא כסיל (משלי כ"ט) דהנה כבר בארתי הפסוק ורוח עברה בו ואנינו (תהלים ק"ג). כי ממחמת עבירות של האדם. ואינו עושה תשובה ממחמת זה. הרוח אין בו. כי יאל ממנו ממחמת עבירות של האדם. וזה כל רוחו יוליא כסיל. היינו היתה"ר הנקרא כסיל. ממחמת שתפתה את האדם לעבור עבירות. ממחמת זה. יאל ממנו הרוח והנשמה:

רבבה כלמח השדה נתחך. היינו שבני ישראל הנה במדרגת רב ורוממות. וזאת אין מכחם. רק כלמח השדה נתחך. והנה למחמת השדה אין עיקר מלח האדם. רק שהאדם זרע. והלמחמה היא מלמעלה. וכן הוא בקדושה אלל בני האדם שיעקר הכח והרוממות של ישראל היא מלמעלה. והנה כ"למח" השדה" נתחך ר"ת הכ"ן. היינו שהאדם אינו לרדך רק הכנה. ואח"כ משייעין אותו מלמעלה: ותבואי בעדי" עדיים" בנימטיריא אברה"ם ית"ק ויעק"ב עה"כ. ורמז כי בכותם ילאו בני" מלמרים: **א"י** רבבה כלמח השדה נתחך. ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים. לבאר דהנה זאת יודע.

עמו הרבש ואמר לו הקב"ה כל למד דרך. והנה ב"ל
 ליה"ד דר"ק בנימנדיא שי"ן. היינו שאין לו עוד שום
 קודם טובה. וגם הרמז כי ש' הוא שלשה קטרים
 כמו מל ג' אבות. ועשו אין לו שום למוד מהג'
 אבות הקדושים. לכך אין לו זכות אבות :

י"ד א"ל את ענינו זו פרישות דרך ארץ כמה שנאמר וירא
 אלהים את בני ישראל וידע אלהים. לבאר
 והנה מבואר בס' בינה לעמים דרוש מ"ב. כל המקבל
 עליו עול תורה מעבירין ממנו וכו' ועול ד"א. כי
 יתלקו אחר עול דרך ארץ הוא השאור והיה"ר
 הנמשך אחר דרך ארץ העולם. אל דרך האלהים
 ע"ש. וזה וירא את ענינו. היינו שהמה היו מענים
 א"ע. וזו פרישות ד"א. שהיו פורשים עלמם מן השאור
 והיה"ר. וחמת כל יוכל להיות רק ע"י ענינו שלא
 יתענו בהטעמי עוה"ז. וזה שמבואר בעל הגדה הכתוב
 וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים. וכמבואר
 במדרש בפסוק זה הביטויים עשו חסובה. וגם רשעים
 מחחרטים בלבם. וזה הכוונה בפ' היה נוטל ועדיין
 אינו יודע בזהו דרך מהלך. כיון שהגיע למדרגה
 דרכים גי'ל מכלם. הכוונה כיון שהגיע למדרגה
 שהוא פורש עלמו מדרכי ותלות עוה"ז גי'ל מכלם.
 וזה הכוונה בחדש"א בתחלתו לשמור את דרך זו
 דרך ארץ. הכוונה ששמור האדם עלמו מן השאור
 והיה"ר. וזה הכוונה שם עין החיים מלמד שדרך
 ארץ קדמה לעין החיים ואין עין החיים אלא תורה ע"ש.
 הכוונה כי שמירה מתלוות רעות הנמשך מן דרך ארץ
 היינו מן היה"ר זה קודם לתורה. כמבואר בס'
 הדב"א עד שחלה מבקש שיכנסו דברי תורה לבית
 מעד חבקק שלא יכנסו תכלה וסתייה יתרה לבית מעד :
א"י וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ. היינו שהיו
 פורשים בענין היסוד. וזה הרמז וירא את
 ענינו ס"ח אר"ת. רומז על יסוד כידוע :
ג"ר וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ כמה שנאמר
 וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים. עפ"י
 המבואר בס' בינה לעמים הבאתיו לעיל כי ד"א
 הוא שאור ויה"ר. והנה מתחמת ענינות יוכל לפרש
 מהיה"ר. כמבואר בזה"ק אתי ב"ג לתאדכאה וכו'
 כל כפרה דליה תלוא עליה. עד הדבר להאי רוחא
 מנו גאותא דליה ומאריך ליה. וזה תבירו דהאי
 דרגא דמאטבי וכו' ובג"כ זכתי אלהים כדקא יאות
 רוח ככפרה ע"ש. והנה חמת תלוי' בשם מש"ה
 כאשר בארתי מ"ה שי"ן. שי"ן הוא אות קטש ויש
 באותיות מ"ה שהוא ענינות. וזה וירא את ענינו
 היינו שיש לנו ענינות. ומזה יש כח להאדם לפרוש מן
 דרך ארץ היינו מיה"ר. ומציא רחיה שנאמר וירא
 אלהים את בני ס"ח אר"ת. והוא מתחמת ענינות.

נמאח שבני ישראל היו בבחי' אחת היה להם ענינות : אמ"ת
 עם המלוואים היינו אל"ף מ"ס ת"ו בנימנ' ירושלי"ם :
פסח שהיו אבותינו אוחלים וכו'. על שום שפסח
 הקב"ה על בני אבותינו במלרים. אב היינו
 רצון. כמו ואביהם תהלה. ולא חנה ה' אלהיך לשמוע
 אל בלעם. והנה אז היה חמלה על רעיונות של בני
 ישראל וכן מזה זו שאנו אוחלים וכו' שלא הספיק
 בלקם של אבותינו להתמקח. היינו שרעיונות שלהם לא
 באו לידי חימוץ עד שנגלה וכו' וכן בכל דור ודור.
 כי האדם לרדף לחשוב פן הוא ח"ו במ"ט שערי
 טומאה. ואם ימתין עוד ולא יעשה חסובה לא יהיה
 לו תקון עולם. וזה עוד יום אחד לפני מיתתך.
 מעשה העבירות והחטאים ומטנים בשם מיתה. כי
 הרשעים קרואים מתים :

מצה זו שאנו אוחלים על שום מה. הנה שאור
 מצביה את הטיסה. ומזה מתחמת שאין בה
 שאור אין מנביה א"ע. ולכך אנו אוחלים מזה על
 שום מה שיהיה לנו בחי' מה. מש"ה מ"ה שי"ן. כי
 מתחמת בחי' מה. וזכה לשי"ן שהוא חמת. והנה רשע
 אומר מה העבודה האחת לכם היינו בחי' מה. ולפי
 שהוליא את עלמו מן הכלל. כי זאת מעלת ישראל
 שהמה ממעטים עלמם. ורשע כזה לפי שהוליא עלמו
 היינו הוליא שי"ן מעלמו דהיינו האמת. וזה כוונת
 הכתוב שבטת ימים תאכל מטות לחם עוני כי
 בחשון ילאת מאריך מלרים. והנה החפזון היה מתחמת
 שהיו במ"ט שערי דמאטותא. וזוה תוכל להבין
 להיות לך ענינות. ולכך נקרא לחם עוני. וזה הרמז
 בחיבת בחשון. היינו שחפזו במהירות מתחמת הנו"ן
 שלא יבואו לשער הגו"ן :

מניין שכל מכה ומכה שהביא הקב"ה על המלרים
 היתה של ארבע מכות. הנה בעשר מכות
 היה החיזוק מה שפגמו בני ישראל בעשר ספירות
 הקדושים. וחמת היא בכל ארבע עולמות שמה עשר
 ספירות. ולכך היתה כל מכה של ארבע מכות לחיזוק
 הזה. וכן ארבעים יבטו. ג"כ הסוד בזה נגד מה
 שפגם בארבע עולמות וכן ד' גליות המה על חיזוק
 זה. והנה כתיב ונהר יולא מעדן להשקות את הגן
 ומשם יפדך והיה לארבעה ראשים. וזה רומז על
 ארבע עולמות כידוע. והנה כתיב אחרי שם האחד
 פישון. וזהו גילום נהר מלרים. וכתיב ונהר הארץ
 ההוא טוב שם הבדולה ואבן השוהם. היינו כי בני
 ישראל זכו במלרים ליראה כי אז היתה להם בחינה
 כלחוף את הכסף והזהב. ואמה"כ חזב הארץ הוא
 טוב. היינו שהיראה המכונה בשם זהב. גם הבחינה
 והצירוף אשר היה להם היה טוב. כי שם הבדולה
 בדול"ח אותיות בדח"ל. היינו שאז זכו ליראה. גם
 לאבן

לאבן השם. היינו לפני לוחות הברית. והמה נקראין לוחות של משה. ושה"ס אוחיות מש"ה. וישראל זכו שמה מחמת הירוק ללוחות הברית. כי כל האוחיות יאלו מהגלות. ולכן עשרת הדברות הכתובים בהלוחות מתחילין אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. והנה כתיב (ביחזקאל כ"ט) ונתתי את ארץ מצרים וכו' ועריה בתוך ערים מתרבות מהיין שמה ארבעים שנה. והנה קודם מ"ת ה' רק אוחיות. וזה בא אל פרעה והסירה בו. והתאר"ה הוא אוחיות התור"ה. היינו כי התורה בו וכן מלינו בס' כי במצרים היה הדעת בגלות. והנה דעת היא סד' טהרות. טהרות אוחיות תור"ה. והט' רומז על בח' טוב שבחורה כמאה"כ לקח טוב נחתי לכם. וזה הרמז בתיבת מצרים שהוא מל"ר י"ס. יס היינו ים החכמה שהיא התורה. וזה ואברהם חכמת מצרים דהנה אברהם היא חזרת לבעלים הראשונים. וזה הערס חדע כי אברהם מצרים. חד"ע הוא אוחיות דע"ת כי אברהם נאבד ממצרים וניתן לבני ישראל :

הוא הלילה הזה לה"ש שמורים לכל בני ס"ח מיל"ה. והכוונה שאם הלילה הזה הוא לה'. שאינו מתקב רק בלתי לה' לבדו. אזי הוא נשמר בכל השנה במדת יסוד :

וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח. לבלב דהנה שתי מזות אלו היינו פסח ומילה נקראין פסח. היינו שש"י מזות אלו נפתח פתח הלב שלא יהיה לנו ערלת הלב. ולכן כל ערל לא יאכל בו. היינו מי שיש לו ערלת הלב בעת שמקיים מזות אלו לא יאכל בו. והנה המה מזות ראשונות שנלעזו ישראל. כי המה פתיחה לכל המזות. ולכן בשתי מזות אלו אם לא מקיים אוחת ונכרתה הפסח ההוא מעמיה. כי כריתת הפסח הכוונה שאינה בתקופה להיות לה תקיין. והנה פתיחה היא פתיחת ה'. דהנה חמץ הוא חיות כחוס משני לרדיה ואין לה שום פסח מן הגד. ולכן ונתנו על המשקוף ועל שתי המזוזות הרימז על לורת החיות. והנה לורת הפסח הוא כמו ח' ונרמז להם שהמה עגולים לבוא ח"ו לבתי ח' רק ע"י שני דמים האלו יש להם עוד פסח ד'. והנה על מלה חרגונו פצירה. והוא לשון פסח. כמו פטר רחם שמורגם על פטר פסח. ואין בין חמץ למזה אלא משאו. היינו פתיחת ה' מן הגד. וכן מבוחר בזה"ק פ' בא דף ל"ו ע"א ז"ל תו ח"ר אבא כגונא דשמא קדישא ה' עבדי בהאי שעתא מה שמא קדישא אחזור בהאי שעתא דינא וכו' דכתיב וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות לעורך ה'. והנה לורת ה' מלד הימין היא דבוקה למעלה. ומלד שמאל אינה דבוקה. והרמז דהנה לורת

ח' גם שמאל דבוק למעלה. ולכן הוא חמץ כי הפסח טוגע למעלה. שבחי' שמאל ג"כ טוגע למשקוף היינו להקדושה. ולכן חמ"ץ גימטריא פגימ"ה. אבל לורת ה' מלד שמאל אינה טוגעת במשקוף. ורומז שהאדם בעת שרואה לעבור עבירה ח"ו שהוא בחי' שמאל או יוכיר עלמו במשקוף למעלה שהוא רואה כל מעשה בני אדם. ולפניו עגלו כל תעלומות. ואז עי"ז הוא נסוג חמור מהעבירה. והנה בני ישראל היו במ"ס שערי דמסאבותא וחסד עליון היה שלא ברו לשער החמשים. וזהו לא היה להם עוד שום פסח מן ה' ואפילו פסח קטון. וגם רגל שמאל היה בלי פסח כמו ח'. וזה הרמז קול דודי דופק. דהנה מבוחר בספ' כי לורת ה' הוא ד"ן גס לורת ה' הוא ד"י וזהו קול ד"ו ד"י הרומז על שני ההי"ן שנחמלאו. ד' בוא"ו. ורומז על ה' שנחמלאת ביו"ד. והנה כי עוד יש להם פסח ביהי"ן האלו. ולכן דופק פתחי לי אוחיות רעייתי. היינו כ"ז שיש לכם פסח כפתחו של חמץ. וזהו הרמז ולא יכלו להתמהמה. וגם לדה לא עשו להם. דלכן לא יכלו עוד להתמהמה שמה. דהיו באים ח"ו לשער הי"ן. ולכן גם לדה. היינו הפסח מלד ה' לא עשו להם. והנה מבוחר בס' יצירה. המליך אות ה' בשיחה וקשר לה כתר ולפני זה בזה. ולר עלה בעולם ויטן צננה ורגל ימין כגפס. דהנה לורת ה' יש לה רגל ימין ורגל ימין עולה עד למעלה. אבל רגל שמאל אינו עולה למעלה. והנה בחודש ניסן יש בכח האדם להגביר ימין על שמאל. והנה לכן אחר שקיים א"א מזות מילה. נוסף לו ה' בשמו לרמז על שהיה עושה פסח טוב לעוברים ושבים כמבוחר במדרש על והוא יושב פתח האהל. פסח טוב פתחת לעוברים ושבים. וכבר בארתי שהכוונה הוא. שגם האדם העובר עבירה יהיה בכחו לעשות תשובה. וזה הרמז וראה את הדם. היינו שתי מזות אלו. ולכן ופסח ה' על הפסח. היינו שהיה חמלת השי"ת עליהם. מחמת שעוד יש להם פסח קטון לנטות בתשובה :

ויאמר ה' אל משה נטה ידך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים. איתא במדרש מהיבן היה החשך הזה מחשך של מעלה. שמאמר יש חשך סתרו סביבותיו וסכותו (מהלים י"ח) והנה המדרש הזה הוא קשה הבנה דהא כתיב וזהורא עמיה שרא (דניאל ב') אך דהנה מבוחר בס' ראשית חממה דכתרא עילאה אף רהוא אור גדול שאין אדם יכול לצייר אור גדול כזה בעוה"ז. אעפ"כ אוחמא הוא לגבי עילת כל העילות. שזה הוא אור שאין לו סוף. וזה הכוונה שהחשך היה מחשך של מעלה. ובחמת האור גדול מאוד. והם לא היו רואים לקדושת אור הזה. ומחמת זה היה להם חשך כמחמול כנדרים דף ח' ע"ב ע"פ ונראה

להיות לו זמלמה ומריבה נגד ה'ה'ר : גם מל"ה עם המלוכה בנימטריא ז' והוא אוח קאטו כמובאר בזוה"ק וזה הרמז "מלות" תאכל "במקום ר"ח בת"ס :

המצות בנימטריא ישראל. והנה ישראל הוא ל"י רא"ש. היינו ובעת ילידתם ממלכים היו מצערין מהם החמין אשר הוא מסך המבדיל ביניהם לבין אלהים. כמאה"כ לא יהיה כך אל זר וכו' אנכי ה' אלהיך (תהלים פ"א) מחמת עקירת ה'ה'ר מלב האדם. מזה יש לו ידיעה כי ה' אלהיך. וזה הרמז ל"י רא"ש. היינו כ"א יודע שיש לו החיות מהראש של מעלה :

גם בנימטריא המל"ח ה' פוק"ח עור"ס. כי בצאו זמן נודרך שכלם ונפקח להם הדעת. כדמל"טו אין עוד אלא בדעת. היינו שאינם רואים בעין שכלם את האמת. ה' זוק"ף כפופים עה"כ בנימטריא המרו"ר עה"כ. ושני המלות. היינו המל"ח מרו"ר בנימטריא השמ"ר אמת עה"כ :

ח"ג המל"ח בנימטריא שמורה עה"כ. והרמז בזה כי בתג המלות זוכה האדם לשמירה על כל השנה. כמאה"כ ליל שמורים הוא וכו' שמורים לכל בני ישראל לדורות. כתיב (בדניאל י') אכל אגיד לך את הראש בכתב אמת. הראש"ס אותיות שמורה. והוא ע"י אמת. אני ה' אלהיכם אשר הולאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני ה' אלהיכם אמת. כי ה'י"חיה ממלכים היטה שהאדם יהיה בבחי' שמירה. וזה ע"י אמת כדכתיב השומר אמת לעולם. מגיני על אלהים מושיע ישרי לב (תהלים ז') ישר"י ל"ב בנימט"ר ח"ג המל"ח :

יאת הגפש אשר עשו בחרין. הנה חג הזה נקרא זמן חרותו מחמת חרות הגפש מן ה'ה'ר והסג"א. וזה הכוונה והרמז ואת הגפש אשר עשו בחרין כי מחמת זמן חרות עי"ז יש תקון הגפש כי עשיה הוא תקון. והנה כבר כתבתי כי בחרין נטריקון רוח נכסו "חדש" בקרבי. והנה חרין בנימטריא ג"פ אלהים. ורמז כי אם האדם זוכה לתקון נפש רוח נשמה. וכו"א מג' בחינות הג"ל הוא חלק אלהי. ומחמת העונות הולך ממנו האלהות אשר יש בו בחינות הג"ל. ואחר התקון חוזר האלהות אשר היה בו בחינות האלו. וזה הרמז בחיבת חרין ג' פעמים אלהים. והנה ג"כ עוד ברמז כי חרין עם המלוכה היינו ח"ת ר"ש ט"ן בנימטריא כפ"ס רוח שמ"ה ולכן מל"ה עם האותיות בנימטריא חל"ק. והרמז כי ע"י מלות מלה זוכה להיות מחלק ה' עמו. וזה הרמז חיזה עשיר הכתוב בחלקו. היינו שהשמתה שלו היא מחמת כי הוא מחלק ה'. וזה הרמז בכחוב שיעקב אמר הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק. ומבואר

אחיה לכם יראי שמי שמש לדקה ומרפא בכפיה (מלאכי ג') לפגוד לבא יוליא הקב"ה חמה מנרתיקה האדקים מתרפאין בה ורשעים נרדוין בה. וכן היה במלכים כי למלכים היה חשך מן האור הקדושה האו. ולבני ישראל היה אור במושבותם :

הוא ה'ה'ה הוא לה' שמורים לכל בני ישראל לדורות. פרש"י "שמור" מן "המזיקין ר"ת מש"ה. היינו ע"י משה שמורין בני ישראל מן המזיקין : **ויקחו** להם איש את אשתו לבית אבטו. הנה האבטו המשיכו כ"א אלהות למטה לארץ. וזוה הסירו את הערלה ומבואר בזוה"ק פ' מלוא דף קפ"ב ז"ל ת"ח כד בעיא קוב"ה לאתחדתא בזה בישראל במלכים לא קיימא שעתא צגין דערלה חפיה נהורא ע"כ. וזה הרמז ויקחו להם איש ש"ה בנימט"ר ערל"ה. היינו להסיר הערלה. ולהביא להקדושה לבית אבטו. והנה לבית בנימטריא אלהות. היינו להאלות אשר המה ממשיכין למטה :

מצ"ה הוא אותיות מ"ה וזהו ל' בלמע. ורמז כי חף שהאדם הוא לדיק לריך להיות בבחי' מה כמו שאמר משה ונחטו מה. והנה שאור מגביה את העיסה. ומלה אין מגביה א"ע ונקראת לחם עוני. והנה כתיב ואם "לדקת" מה "תחן לו (חוב ל"ה) ר"ח מל"ח הכוונה אפילו אם לדקת לריך אתה להיות בבחי' מה. חמ"ן הוא אותיות מל"ח. מלח הוא ענות ונבואה. והנה החילוק בין חמ"ן למלה הוא משהו. משהו הוא מיעוט הרמז על שפלות. והנה מלה פרוסה רמז על שפירת הלב כמאה"כ קרוב ה' לגשברי לב. והאוי היטה לקיים מלות מלה בעת ילידתם ממלכים. כי הדעת של בני ישראל היה בנלות במלכים. ובעת תקון הדעת היה הטוי שיאלכו מלה פרוסה ושברה. כי דעת הוא שפירה. כמו ויודע. בהם את אנשי סכות (שופטים ח') כי מחמת שברות הלב ועגוה זוכה האדם לבחי' דעת. וזה הסמיכות אלהי מסכה לא תעשה לך. את חג האמות תשמור. כי עיקר המסך המבדיל בעו לבין אלהות הוא הנבואה. כי אין אני והוא יכולין לנוד כאלהת. והענה לזה שלא יהיה מסך מבדיל הוא ע"י חג המטות תשמור כי זאת מביא לאדם עניויות. והנה מטאר בס' כי מלה הוא תקון לגלוי עריות. והפעם כי ע"י נבואה עלול האדם לבוא ח"ז לידי גלוי עריות. כמאה"כ ולא תעלה במעלות וכו' אשר לא תגלה ערוך. והנה מלה מורה לעניויות ולכן הוא תקון לגלוי עריות. והנה כתיב מלח אשה זונה (ירמיה ג') מל"ח הוא אותיות חמ"ן. ומלח הוא ענות ומזה הוא עלול ח"ז לבוא לידי גלוי עריות : **מצ"ה** מר"ר בנימטריא יל"ר הר"ע. מלה הוא מריבה. היינו ע"י אכילת מלה יוכל האדם

היינו שהעיסה הרומז על האדם אינו מנביה את עלמו .
 וזה הרמז במחזור"ל הנצק שהוליו מחמרים טעם
 מן היה בו . היינו כמו מן שלא ידעו מה הוא היינו
 שהאדם לא היה יכול לתשוב כי בכחו ועולם ידו השיג
 מאכל האות כי לא העדיף המרבה וכו' . וזהו
 ויאכילך את המן למען עטוףך היינו שתבוא לענינות .
 מחמת שתראה כי הכל בידי שמים . וכן הנצק שהוליו
 ממזרים היה כמו טעם מן שהיה כדי לטוב על
 ידי זה לענינות . כן הטעם שנחמה להם מזון מלה .
 ומזלה בנימצאות מיעוט . הרמז על ענינות . והנה
 מבורך בשפטים כי דור המדבר הם היו הנשמות
 מזור המבול . ודור הפלגה . ואח"כ בסדום . ועיקר
 חסא שלהם היה גבביות . כי דבור המבול כתיב
 וירא ה' כי רבה רעת האדם היינו שהרעה שלהם
 היה כי רבה . שרעוכם היה להיות להם התנשאות
 ורכבות . וכן דבור הפלגה כתיב וירד ה' לראות את
 העיר ואת המגדל . היינו שכביכול ירד לראות הגדלות
 והתנשאות שלהם . וכן בסדום כתיב ויאמר ה' זעקת
 סדום ועמורה כי רבה ונתחם כי כבדה מזלך . היינו
 שיעקר החסא שלהם הייתה כי רבה שרעוכם היה
 להזיז להם גבביות וכבוד . והנה דבור המבול יצא
 נח . וזאת היה מחמת שהיה היסך מן דור המבול
 כי היה בבחי' עטה . וזה הרמז וישאל אך נח . אך
 הוא מיעוט . היינו לכך נשאל ונמלנו . מחמת שהיה
 לו בחי' מיעוט ועטה . ובכבוד כתיב ומצאת אלה ויאכלו
 וע"י מצות בא האדם להכנעה . ולכן יצא לו :
 נחור לענינו . הגה מחמת כי דורות הקדומים היה
 חסאם בהתנשאות וע"כ בלו להקפון במלרים בכור
 עני . ומחמת קפי השטור בלו לשפלות . והקפון
 היה לרד להיות באותו מקום . כי שר של מלרים
 רבב שמו ורה"ב הוא אומיות רב"ה ושם התגברות
 הגבביות . ובאותו מקום תקנו בני ישראל החסא הקודם .
 וזה וירא יעקב כי יש שכר במלרים ויאמר יעקב לבניו
 למה תחרצו . היינו שהיה רואה כי במלרים יבואו
 בניו לידי בחי' נשברי לב . ולאמר לבניו למ"ה חסרא .
 היינו שחרצו להיות לכס בניו מ"ה . והנה מבורך
 בזה"ק אשרי שאל יעקב בעבורי שכרו על ה' אלהיו .
 א"ת שכרו חלף שכרו . דמיחא להו לנדיקיא לחברי
 גרמיהון בשביל ה' אלהיו ע"כ . והנה הכל אחד כי
 מחמת שכני ישראל הם בשבירת הלב . מחמת זה היא
 סדרם וטעמים . וזה הרמז אלל דור הפלגה וטעה
 לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות . היינו אם יוכלו
 לעשות כל רעוכם . לא יבצר מהם . יבצר הוא לשון
 קטעת היינו שלא יבואו עתה לבחי' קטעות . ורמז כי
 עתה לא יבצר . אבל זכין אח"כ לבחי' קטעות . וזה
 יבצר מיה"ם אומיות בהמלרי"ם . היינו שם במלרים
 יבואו

ומבואר במחזור"ל שאמר כי הוא מחלק ה' עמו ולכך
 לא יאות לפניו לדבר שקר . והנה שפי"ר אומיות עפי"ר .
 כי שפי"ר הוא בחי' למעט כידוע שהוא בחי' הדין .
 וההיפך הוא בחי' עשיר שהוא בחי' חסד . והנה יעקב
 אפי"ה אמר זאת נחג הפסח . כי השני נדיי עזים
 היו אחד לפסח ואחד לחגיגה . והוא רמז על כלל
 ישראל שהמה יזכו בימים אלו להיות מחלק ה' עמו .
 וזה הרמז והמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך
 עד עולם . לח"ק הוא אומיות חל"ק . היינו כי בעשיית
 קרבן פסח אלה זוכה . כי לך ולבניך עד עולם יהיה
 כ"ח חלק באלהים : מר"ת בנימצאות ר"ח הגשמה .
 ורמז כי בימים אלו שהוא זמן חרות יש תקון לריוג
 ונשמה : פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם
 (תהלים ק"ב) ערער ע"כ בנימצאות המנו"ת הינו
 אף שהאדם הוא ער מן המצות ועוד זאת יש בו כי
 הוא בחי' רע אפי"כ נשמע תפלתו למעלה בזכות
 מצות מלה הגרמו בחיבת ערער :

ואלה המשפטים אשר תשים לפנייהם כי תקנה עבד
 עברי . נראה הרמז דהנה כתיב אלהי מסכה
 לא תעשה לך . את נח המצות השמור . שבנת ימים
 תאכל מצות . נמלא כי אכילת המלם בשבעת הימים
 היא שמירה לכל השנה מחטא ע"ז . והנה על המורה
 כולה תלויה בזה . וזה ואלה המשפטים אשר תשים לפנייהם .
 המשפטים היינו המורה והמצות . אשר תשים לפנייהם
 חש"ם וטריקון "שבעת ימים" "תאכל מצות" . ולכך
 החיוב לאכול מצות קודם עזרת שהוא זמן קבלת
 המורה . והנה כתיב עבדי הם אשר הוצאתי אותם
 מארץ מלרים . נמלא כי מחמת היא בבל דור ודור .
 נקראין עבדים להשי"ת . וזאת היא בבל דור ודור .
 שבנת המצות ויולדים בני ישראל מהס"א כמאמר
 בעל הגדה . בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע
 כאלו הוא ילא ממלרים . וזה הכוונה ע"י המצות
 הגרמו בחיבת חש"ם כנ"ל עי"ז כי תקנה עבד עברי .
 תקנה לשון תקון . היינו ע"י נח המצות אתה זוכה
 לתקון . וחוכה להיות עבד עברי . היינו עבד להשי"ת :

רק בודון יתן מלה (משלי י"ג) רק לשון מיעוט .
 היינו שע"י מצות אכילת מלה הכח ביד האדם
 למעט בעבירות הזון : עלה"ה השורן" לפנייהם" ס"ת
 מנ"ה . והרמז כי ע"י אכילת מלה אנו זוכין לביאת
 משיח לדקינו : לכו חזו מפעלות ה' אשר שם" שמות"
 באל"ה" ס"ת מנ"ה . הגי"ק המכוונים בשם שמות יש
 להם תקון ע"י מצות מלה :

אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם . לבאר דהנה
 שאור מנביה את העיסה . וזה הרמז רזוינו
 לעשות רטוך ומי מעטב שאור שבעיסה . היינו
 הגבביות מעטב הרפון . והנה מלה נקראת לחם עוני .

לתקן הדבורים של בני ישראל. והנה הדיבור מתקן לג' חלקים. היינו דברי קדושה ודברי איסור ודברי רשות. והנה כל הדיבורים לריבין להיות ביראה. וזה הרמז ברש"י להאבילין ג' לשונות במרדל. היינו שהיה מרמז להם שיהיו מתקנים ג' לשונות הא"ל של בני ישראל. וזה רמז בחיבה במרדל לחיות חר"ד ל"ב היינו שהלב לרדף להיות בחרדה ויראה בעת שדבר הדיבורים. ובזה יתקן דיבורים הקודמים אשר לא היו כנסון. גם רמז להם במרדל. כמו שאר אשר לאכול חרדל בלי חקון. כן רמז להם כי ג' לשונות לריבין חקון. עיין במדרש רבה פ' שמעי פ' י"ח. וזה רמז בכסוב והוא עומד עליהם" תחת" העץ ויחלבו" ס"ת מנ"ת. כי ע"י אכילת מלה מתקן התא מן עץ הדעת. וזה הכוונה תחת העץ. היינו לתקן התמונה מן העץ. והנה המלאכים אומרים ביראה ג' קדושות ובה מתקנים הא' לשונות של בני ישראל. נחזור לענינו הנה חק רמז על שמירת היסוד. וזה ושמירתם את הדבר הזה לתקן לך ולבניך. חק הוא היסוד ככל ל"ך לחיות כולל רומז על מדת היסוד. יע"י מלות מלה יכול האדם לשמור היסוד. וזה ושמירת את החוקה הזאת למועדה היינו שמירת עריות. והנה בחיבות" הזאת" למועדה" מימים" ימימה" ר"ת מל"ה ורמז כי ע"י מלות אכילת מלה יכול האדם לשמור אורח ברי"ק. וזה הרמז ינדל ה' החפץ שלום עבדו (תהלים ל"ה) ה" החפץ" שלום" ס"ת מנ"ה וזאת ידוע כי שלום הוא מדת יסוד. וזה מחמת אכילת מזת של מלוא:

ישעיהו פ"א ב' העיר ממזרח לך יקראו לרגל. לבאר" ברמז ודעה חג המלות הוא נגד א"ח ע"ה כידוע. והנה אברהם פתח הפתח לעוברים ושבים. כמבואר" במדרש על פסוק והוא יושב פתח האהל. פתח טוב פתחת לעוברים ושבים. היינו שהיה פתח פתח. שגם האדם העובר עבירה ח"ו יוכל לעשות תשובה. והנה על חיבת מלה חרמונו פטיר ופטור הוא פתח. כמו פגור כל רחם. חרמונו פתח כל וולדא. והנה פתח" הא"ל בנימטריא מל"ת רמז כי ע"י מלות מלה יזכה האדם לפתח התשובה. וזה הרמז ורח"ן" את" צדק" במ"ס" ס"ת מנ"ת. רמז על רחימת עונות מחמת מנ"ת אכילת מלה. וזה הרמז בפסוק אס" רח"ן" ה" את לוחט בנות ליון (ישעיהו ד') אס" רח"ן" ה" ס"ת מנ"ה. וכן והיה" לפטות" ערב" ירח"ן" במ"ס" ס"ת בהמ"ל"ת. כי אז מפנה עלמו ממעשה הרשעים שנקראו"ן ערב ע"ש והיה במחשך מעשיהם (ישעיהו כ"ט) ג"ס כי ע"י המלה זוכה האדם לברר הגי"ק אשר היו מזעזעבים טוב ברע. כמבואר בס' כי שא"ר חמ"ן בנימטריא

יבוא לבחי' זו לקטנות וענינות. וזה הכוונה אך ביום הראשון חשבינו שאור מבחיכים. אך הוא מיעוט. היינו תיכף ביום הראשון יהיה לכם בחי' מיעוט. ותשבינו האור היינו הבבות. וזה הרמז בקבלת והאר"ן לעולם" עומדת" ס"ת מנ"ת. עפ"י מה שפרש"י על והאר"ן לעולם עומדת. מי הם המתקיימים העושים הכמוסים המגיעין עלמם עד לארץ ע"ב ע"ש: **קח"ו** מומרת" הארץ" בכליכס" ס"ת מנ"ת. והנה ע"י המלות יוכל האדם לומר ולהכריח את החיות מהארצות אשר בכליכס היינו בתוך פנימית לב האדם כמאמ"כ וכלי כליו רעים (ישעיהו ל"ב): **ד'** ילחם לכם ואלחם חמראון. לבאר דהנה זאת ידוע. כי בני ישראל ילא ממלרים מחמת עולם הבניה. כמבואר בזה"ק מסערא דיובלא נפקו ישראל ממלרים והנה כתיב ומתשים עלו בני ישראל מארץ מלרים. ר"ל שהיה להם עליה גדולה כ"כ עד שעלו לתמשים שערי בינה. וזה חסד גדול שמארץ מלרים שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה ובתאות טוה"ו ומיד עלו למעלה גדולה. והנה עולם הבניה נקרא יובל. ויובל הוא זמן החירות. וזה ואלחם חמראון תחרשו"ן לחיות חרו"ת. וש"ן נרמז על ט"ן שטערים. ובה ניללו בני ישראל. כי הפך י"ם לחיבת מ"י. ומ"י הוא עולם הבניה:

ישמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה. לבאר דהנה מבואר בספרים. כי ע"י מלות מלה מתקן האדם העבירה של גלוי עריות. והרמז בכסוב. דהנה אלל שמירת עריות כתיב בכל מקום לשון חקב. וכן בפסוק בס' קבלה כי חק הוא יסוד. והנה חקבאר כן בפסוק"י ז"ל כי יעקב היה מתקן את התמא של ג"ע. ולכן כתיב ויעמידה ליעקב לחק היינו שיעקב היה מעמיד ומתקן את החק היינו מדת היסוד. ובה לישראל ברי"ת עולם יוכלו בני ישראל (אחריהם) להיות להם ברי"ק. והנה מל"ה עם החיות בנימטריא לח"ק ורמז על חקון הג"ל והנה זאת ידוע כי ברי"ת המעורר וברית הלשון הוא חד וע"כ התקון של ברי"ת הלשון הוא ג"כ בחג הוא ע"י קרבן פסח כידוע בשם הקדוש האר"י ז"ל כי פסח הוא פ"ה ס"ת ר"ל שהקב"ה חם על הפה לתקן כל הדיבורים וזה הרמז בפרש"י בפסוק ואל הבקר וכו' רך וטוב. להאבילין ג' לשונות במרדל. דהנה אכילה זו היתה בחג הפסח כמאמ"ל ואכילת הפרים היתה דוגמת ובמקום קרבן פסח. והנה בשאר ענינים גופנים אין להמלאכים שום שייכות והשתתפות עם בני ישראל רק בענין הדיבור שאין המלאכים אומרים שירה וקדושה רק אחר שבני ישראל אומרים למטה ומחמת השתתפות המלאכים עם בני ישראל בדבור. לכן בכח המלאכים

מל"ה בגימטריא הל"ב מביין ע"כ. וזה הרמז בפסוק שהחלטו מי העיר ממזרח לרק יקראו לרגלו. מ"י הוא עולם הבינה. "העיר ממזרח לרק ר"ת מל"ה. היינו ע"י אבילת מל"ה זוכה האדם להעיר את עולם הבינה הנקראת מ"י. והנה פסוק זה נרמז על א"א כמאחז"ל שהוא פתח את הפתח הזה החלה כנ"ל. ולכן יקראו לרגלו. שהרגל הזה נקרא בשמו כנ"ל שרגל זה הוא נגד א"א ע"ה :

ובכ"ר ארץ אחוזתכם גאלה התט לארץ. לבאר דהנה הכח מן המלטה של מל"ה הוא שהגם שהאדם הוא משוקע מאוד בתחת עוה"ז. ויש לו אחוזה הרבה בארצות. אשכ"ב זוכה האדם להגאל מזה וידבק בהקדושה. וזה הרמז בחיבת ארץ אחוזתכם גאלה ס"ת מל"ה. והכוונה שמתחת מל"ה מל"ה זוכה האדם לגאלה מאחוזת הארצות :

כ"ר מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. דהנה בפסח מחמת המלטה של אבילת מל"ה אפשר להמשך ההפעה לבני ישראל. שלא יחסר להם אבילת היריבין להם לכל השנה. וזה אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. היינו שלא תהיה עונהכם בהמלטה עבור עצמיכם. רק עבור אבילת כל נפש זאת לבד הומר לכם שהיה זאת במחשבתכם צעת עשיית המלות :

(ישעיה ל"ב) **ד'** חננו לך קוית. לבאר דהנה כתוב חלקי ה' האורה נפשי (אזכנה ג')

כי הנפש היא חלק אלהי ממנו. ולכן יש תקוה לאדם שיוכל לעשות תשובה על חטאיו. וזה הרמז מ"י חננו לך קוית ר"ת חלקי. היינו מחמת כי ה' כביכול הוא חלקינו ע"כ לך קוית. והנה כתוב וחונת משלום נפשי נשתי טובה. היינו אם האדם אין לו שלימות הנפש מחמת זה שזכר האורה שנקראת טוב. כי ה' עוז לעמו יתן. ה' יצרך את עמו בשלום היינו האורה ניתנה לבני אדם אשר להם שלימות הנפש ולכן המלטה של מל"ה שמתחת הפרושה בחן השלימה היינו שהפרושה תהיה כלולה בשלימות. והנה מל"ה עם האותיות בגי' חל"ק. והחלק לך ליתום כלל בהכלל. היינו בשלימות למעלה. וזה כי חלקי ה' עמו ס"ת קו"ה. היינו שהתקוה של בני ישראל הוא מחמת כי תמה חלק ה' למחמתו. וכתיב רב חסד לכל קוראוך. חסד לכל קוראוך ר"ת חל"ק. רב חסד לכל ר"ת חל"ק ר"ת חדשים לנבקים רבה. והנה הקב"ה מחדש אותנו בכל בוקר. ומזה לנו יודעים כי רבה אמונתך לגואלנו. ובפרט בחג השבועות שאז נחדש כל בריאה מבני ישראל כידוע. והנה זה הרמז חלקי מ"י אמנותי לשמור דבריך (תהלים קי"ט) ר"ת אה"ל. היינו שהתקוה

ע"ן הדפ"ת. וזה היה טוב ורע. ומחמת אבילת מל"ה מזה"ן ומזכר הטוב מהרע. וזה הרמז במאחז"ל ושמרת את המלות וכו' בשם שאין מחמילין את המלות כך אין מחמילין את המלות. כי מחמת שאין מחמילין את המלות יש תיקון וזמירה לכל המלות בכל השנה שלא יהיה בהם שום חמון ורע ח"ו רק יהיו צבחי טוב לבד. ולכן ניתן לבני ישראל מלות מל"ה קודם קבלת התורה כי ע"י מל"ה זו היה להם תיקון לכל המלות. לכן המלטה שבעת ימים תהבל מזה לתקן את כל השבע מדות. וזה הרמז ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. אש"ר הוא אותיות שא"ר. תשי"ט טטריקון שבעת ימים תחבל מלות ורמז כי ע"י אבילת מל"ה שבעת ימים. זוכה האדם להפך את חיבת שאר שמרנו על היתה"ר וספ"א לחיבת אשר שהוא קדושה כידוע. וזה אשר תשים לפניהם. היינו לפני המשפטים תעשה התקון ע"י אבילת מל"ה. וזה הרמז בפסוק טרף נתן ליראיו. היינו מה שחוטפים וטורפים הספ"א. יש בנת היראים לתקן זאת. והנה ער"ף הוא אותיות פט"ר ועל תיבת מל"ה חרוננו פט"ר כנ"ל מל"ה עם המלוואים היינו מ"ס לדי"ק ה"א בגימטריא פט"ר. ורמז כי זה הוא הזמן לתקן זאת. ואז זוכה שהכל יכניס לפתח התשובה. כי פט"ר הוא פתח כנ"ל. וזה הרמז הכפריים שואגים לטרף (תהלים ק"ד) היינו כי אדם רוצה שיכפרו לו עוונותיו והמה שואגים ומבקשים רחמים על המלות אשר הספ"א טורפים מאתו. ומבקש רחמים שיזכה להכניס אותם לפתח התשובה. והיה הליקוף פט"ר. והנה חן הפסח הוא זמן תשובה. והחרות הוא שאין אנו נקראין עבדים רק בני חורין. ואם אנו נקראין בניס. יש בכחנו למיעל בהיכל דמלכא. ולית דימחה בידנו. ולכן חרותנו בגימטריא תר"ע. לרמז שיש לנו רשות למיעל בהיכל דמלכא דרך כל השתים. וזה הרמז אלל מנשה חתר ה' הקב"ה חזירה מחמת כסא הכבוד לקבל תשובתו. תהו"ר הוא אותיות חרות. כי זה הוא עיקר החרות אם האדם זוכה שיקבל תשובתו והאורה ומלות שלו יכנסו בהיכל הקדוש. וזה הרמז בפסוק ואה" רוח העומאה" אעביר" מן הארץ (זכריה י"ג) ס"ת החר"ת כי ע"י עולם הבינה שהוא עולם החרות. יעביר כביכול את רוח העומאה. וזה הרמז בקרל"ט ויעיבך לנך בנימי בחורותך היינו בנימי חן הפסח שהוא זמן החרות לכל אחד ואחד מישראל. אזי הזמן ויעיבך לנך. שהלב יהיה צבחי טוב. וזה הרמז בפסוק ושמרתם את הדבר הזה ס"ת התמ"ר היינו ע"י מלות מל"ה זוכה האדם שיהיה לו רק לב אחד כמו התמר. וזה הרמז בשם מל"ה כי הנה מבאר בחקוני האוהר ביה ובה הלב מבין

שהתקוה יש לה אדם לשמור דברי ה' הוא מחמת שהאדם יואח חלק אלהי ממעל :

א"י ה' חנטו לך קייטו . דהנה האדם אין לו כלום אלא הנהי'ת כביכול לחבוב ממנו . ואין האדם יכול לבקש מה'ת הש"ת רק מחמת חסד ורחם יבקש בדרך חביבה ואזו לך קייטו . הגם שהאדם יודע בנפשו כי עוות אם דרכו חשפ"כ מחמת חסד שלמעלה יוכל לקנות שהש"ת יוסיע לו . וזה יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלטו לך (תהלים ל"ג) דהנה אם האדם מדמה בנפשו כי מיזמה לדקותיו אשר עשה מגיע לו מן הדיון לתבוע לרכיו . אזי מעורר הדינים ח"ו למעלה . אבל אם יחלט לך מחמת חסד . אזי מעורר חסדים למעלה :

ר"ה "תלואו" אית "תפתח ר"ת אמת" שהכתוב מזהיר את האדם שלא ילא מבחי' אמת :

אדר"ה "תולדות" השמים" והארץ" ס"ת המג"ת . כי המלות רמה יסוד ה"מלות . וכריאת העולם היחה ע"י תולדות התורה והמט"ת : וכן את השמים ואת "הארץ" ס"ת מג"ת : אם לה' בריתו יומס ולילה תקום" שמים" והארץ" ס"ת מג"ת כי "ש"ת ייחא מלרים היחה בריתא עולם מחדש" :

והוצאתי אתכם מחמת סבלות" מגז"ים" והאלחי' אתכם" מעבודתם ס"ת ת"ז"ים עפ"י

מה שפרש"י פ' שופטים בפסוק תמים תהיו' עם ה' אלהיך . התהלך עמו בתמימות . ותלפה לו . ולא תחקור אחר העמידות . אלא כל מה שצוה עליך קבל בתמימות . ואז תהיה עמו ולחלקו . והנ"ל כל זכות הזה גרמה להיותו . להם גאולה . מחמת גז"י תמימים . וקבלו בתמימות הגלות המר . ולא הרה"ו כלום . וזה הרמו פסל ו"ך שני" לוחת" אבנים" כראשונים' ס"ת תמי"ם כפרש"י . כי בזה תהי' עמו ולחלקו . וכן בפסוק וגם הקמותי את בריתו" אחס" לתת" להם" ס"ת תמי"ם ורמזו שהאבות היחה להם בחי' זאת . ובני ישראל היו דוגמתן . וכן ראה ראיתי את עני עמי אשר במלוי"ם" ואת" לעקחס" שמעתי" ס"ת תמי"ם . רמז ד" במלרים היו תמימים . ולכן נשמעה הפלחה למעלה :

וימחר י'אברהם האהלה אל שרה . ויאמר מהרי שלם אצח קמח לשי ועשי ענות וכו' . ויקח ממנה ותלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהס . ופרש"י י' לחם לא הביא וכו' ונראה לתוך דהנה אז היה בט"פ דכתיב ויבאו שני המלאכים סדומה בערב ואז י' לחם להם מלת ויאלכו . והנה כחם היום הוא בשש ענות כחאמרס ז"ל . והנה מדאורייתא יוכלין כל שם ולכן עשה הדבר בתהירות שזכרו לאבל ליום עוד . אבל הזמן עבר מהשש ענות . ולכן ויקח י'אמה ותלב וכו' ויתן לפניסה . אבל לחם לא הביא

מחמת שעבר הזמן מאכילת חמץ . וכן מלאחי במדרש רבה פ' לך . לשי ועשי ענות הוא אמת פרס הפסח היה ע"ש :

כבר בחרתי כי שא"ר הוא אוחיות שא"ר הייט שמהפך אוחיות שאור שמגביה עלמו לאוחיות שאר הייט עניוות . ובה זוכה ללירוף אשר . והנה שאר הוא עניוות כי שא"ר טעריקון "שחקות" אטש "רמה . כחאמז"ל מחד מחד היו שפל רוח שחקות אטש רמה :

פסח עם המלואים הייט פ"ה סמ"ך ח"ת בנימט' תרי"ג מג"ה עפ"כ בנימטריא עני"ו . כי מזה יוכל האדם לבוא לעניוות . כי התרי"ג מטת הנה תרי"ג עמין לבוא למידות טובות :

וירכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן בן עשו . דהנה כוונת מלואו זו היחה מחמת כי בני ישראל היו עירוס ועריה . נתן להם הקב"ה שתי מטות אלו דס פסח ודס מילה . והנה משה ואהרן שניהם היו מלאים מטות כמאה"כ שדים נכחו ואחמז"ל שדים אלו משה ואהרן נכחו שהיו נטוים לגאולה . ואעפ"כ משה ואהרן בן עשו . כי היה להם עניוות ושפלות . כאלו אין להם שום זכות יותר מכל ישראל :

א"י דהנה יקחת הקרבן פסח ה' בעשור לחדש כזי שבני ישראל יכינו עלמס ד' ימים למטה זו . והנה בלחמת משה ואהרן לא הולדו להכניס יום כפרש"י על הכני הוא לשון עניו לשון זמון . כי הלדיקים הנה מוזמנים תמיד . אעפ"כ בן עשו . והנה בלחמת הטווי על הכנה זו לא היחה להם . כי כתיב דברו אל בני ישראל בעשור לחדש הזה ויקחו להם . כתיב להם ולא כתיב להם . רק בלוי עשית הקרבן פסח כתיב להם ואעפ"כ בן עשו גם בזהכנה :

דנה החג הזה נקרא פסח מלשון דלוג ופסחה . דלוג"ג הוא אוחיות גדול" . וגדולה הוא חסד . וזה פסח פ"ה ס"ח פ"ה בנימטריא אלה"ים ס"ת ה' זא אוחיות ח"ס . דהנה מנצאר בבוה"ק פ' בא דף ל"ה ע"ב דאחור האי דמא קוב"ה ליתמי כאלו חוור צו גוויט הה"ד בדתוך חיי ע"כ נמאל כי מן מרת הדיון היה התקון ולעשה רחמי . וזה פ"ה הייט מרת אלהים היחה חס הייט מרת הרחמים . וגם כי מעונות נעשו וכו' יצ' . כמו אם ייחו מחאכס כשנים כשגל ילבינו (ישעיה א') וזה ועשית פסח לה' אלהיך הייט שממדת הדיון יהיה מרת הוי' ב"ה שהוא רחמים . אבל במלרים כתיב הק' . את מימיהם לרס (תהלים ק"ה) הייט החסד שמטובה בש"י מים נהפך להם לרס הייט למות הדיון . כי רשעים מהפכים מרת הרחמים למדה"ד : **גם** פסח פ"ה ס"ח הנה מנצאר בבוה"ק פ' שמעי

דף מ' ע"ב מאן הוא פה דא הוא דעה ע"כ . ובגו ישראל וכו' לבתי דעה . והנה הדבור לריך להיות בדעת : **הנה** מבוחר בס' כי באלו ב' שמות כס"ה צפ"ו ילאו ישראל ממזרים . דהנה כס"ה בנימטריא מיל"ה . צפ"ו עה"כ בנימטריא לדי"ק . והרמז כי צרית מילה היה בח' לדיק והיו נשמרים ביעוד . ולכך וכו' ילאו ממזרים :

ידי מקן שלשים שנה וארבע מאות שנה . מגין הוא בנימטריא כפ"ש והנה כתיב בעשה אחישה (ישעיה ס') וכו' אחישה לא וכו' בעשה ואחיה"כ כי בני ישראל מתחת שזכו לתקון הגופש ולכך היה **הקן** קודם כי וכו' אחישה :

וישא העם את בלתי ערס יתמן משארוס לרורות בעמלות . היינו ע"י המטה של מלה נשאר להם הכח בנפש המטנה בשם שמלה . כמבואר בזה"ק כי בני ישראל חיסם לריבים רק אכילת מלה באלו הימים . ומחמת זה נשמרים כל השנה . כי ניתן להם הכח בנפש . משארות"ם בנימטריא ע"ל מלכות שמי"ם עה"כ . והנה בני ישראל היו בבחי' עניויות . הנם שזכו ללכת מן השוממה . היו מחזיקין עצמם כשרי"ם . ולכך היתה מלכות שמים צרורה אללם בנפשותם . כי עקב עוהו יראת ה' (משלי כ"ב) :

שבור לך את אשר אנכי מאלך היום גורם מפניך את האמורי והכנעני והחתי וכו' . והגווי היתה את חג המלות תשומר . דהנה הקליפות והסע"א היו במקומות האלו . והגם שבני ישראל היו מבטלין את הסע"א בעת בואתם שמה , אעפ"כ הולרכו בני ישראל שמירה שהקליפות והסע"א לא יחורו שמה . ולכך היו כ"ד משמורות בבית המקדש . מחמת כי מקום בית המקדש היה מקודס שייך לארונה . כמבואר בזה"ק פ' ויקהל דף רי"ד ז"ל בקיבור צעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה אקרי ארונה . ארון דסע"א . ועל דאחוספו ציה לחוון יתיר הכי אלטרין לאחוספא ליהווא רע עון רזא דסע"א . וההוא תוספת גריעושה הוא לגביה . ע"ש באריכות . והנה כן היה במזרים מחמת כי בלילה ההוא הכניע כביכול הסע"א היתה הגווי וטבלתם בדם אשר בסף . והנגעם אל המשקוף ואל שתי החוזות וראיתי את הדם ופסחתי עליכם . ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף . והיה הבית לריך שימור והשמירה היתה מחמת המטה אשר בפתח הבית . והנה עיקר השמירה הוא ע"י הדוככות הנוף של האדם . כי אם היה מזרי בבית ישראל לא היה ניגול . נמלא כי עיקר שמירת הבית הוא ע"י שמירת האדם עצמו במלות האלו . וזה הטוונה ולא תשחט על חמך דם זבחי . שהאדם לא יהיה בבחי' חמך . בעת הקרבת הקרבן פסח . והנה המקום אשר האדם

דר בו והיה עושה את הקרבן פסח אותו המקום היה דוגמת בהמ"ק שהיו מקריבין קרבנות . והנה כתיב ושכנתי בתוך בני ישראל . היינו בתוך לבס של בני ישראל . והיתה עיקר הקדושה של בני ישראל מה שלבס יהיה כמו בית המקדש . וזה הסמיכות ראשית בטורי ארמתיך תביא בית ה' אלהיך . ראשית "בטורי" ארמתיך ר"ת אב"ר . היינו שאהה בהאברים שלך היתה בית ה' אלהיך . כמבואר בהקונים זכאה חיה מאן דעביד דינה נאה לשכינתא באברים דיליה :

בוזה"ק פ' בא דף ל"ח ע"ב . ות"ח כתיב ליל שמורים את לה' להוילאם וכו' הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורותם . ההוא פסיקא קשיא כיון דאמר ליל מאו שמורים וכו' וכתב הוא הלילה הזה . ליל קאמר בקדמיאח ולבחר לילה . אלא הכי תנין כתיב כי יהיה נערה בצולה . נערי כתיב מ"ט . משום דכל זמן דלא קבילת דבר אחקרי נער . מוקבילת דבר אחקרי נערה . אוקף הכי ליל עד לא קבילת דבר . ואע"ג דכתיב שמורים דבר הוי זמין לאחחרברא עמה . ובשעתא דאחחרבר עמה דבר כתיב הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל ע"כ דהנה הלילה הזה הגם שהתקדש הלילה חג הפסח . אעפ"כ היה נעלם וסחוס . ולא היתה משפעת הקדושה למטה . ומשוך זה היתה בחי' נוקבא . אבל בעת גאולת מזרים היתה בחי' דבר . שהיתה משפעת הקדושה למטה ולדורות אחרי' ולכך כתיב הלילה היינו בחי' דבר . מחמת כי הלילה הזה שמורים לכל בני ישראל לדורותם והוא בחי' דבר ומשפיע :

"צי" מן "החברה ר"ת מלה"ה החיבה ל' תשובה כי פ"י מלות מלה זוכה האדם לעשות תשובה : אין בין חמך למלה אלא משהו היינו כי מלה רמו על בחי' משהו שאין בו אלא מעט . וזהו מחמת עניויות : מעלה נשיאים" מקב"ה הארץ" ס"ת מל"ה . כי ע"י מלה הקב"ה מנשא את בני ישראל . הגם שהם מקב"ה הארץ : תראה" ארץ" מרחקים" ס"ת מל"ה . כי ע"י אכילת מלה זוכה האדם להרחיק עצמו מן השאר . היינו מן התאיות הארציות :

התנאי שהחנה הקב"ה עם שר של ים קודם שנברא הים . הוא מחמת כי בעת שנברא העולם נברא פ"י הגמלוס כמבואר בס' בראשית ברא אלהים היינו במדת הדיון . והאמלוס הוא דיון . והנה קריעת ים סוף היה בבחי' חסד לבד . כי בדיון יש לשאל מה נשתנו אלו מאלו . ולכך היה התנאי קודם שנברא העולם שאז היה חסד לבד בלי שום דיון . והנה ישראל עלו במחשבה להבראות . אבל לא אחיה"ע . ולכך נקרא הים עבור בני ישראל ולא עבור איה"ע . ז"ל הוה"ק צפ" בשלח דף נ"ו ע"א בשעתא

ירימו" ס"ת תש"ב. כי בפסח הוא הזמן למשובה
 כאשר נארתו. והנה נטוחר במדרש מור ואהלות
 קציעות כל בגדותך היינו נה. שבגד בהקב"ה הוא
 מור ואהלות. כי מזה נעשה ריח בשמים להרית זה.
 וזה בערבות ירימו. היינו מן הערב שהוא מעשיס
 של רשעים. נעשה מהם ריח טוב:

בשעתא דעברו ישראל ית ימא. אמר קוב"ה למלאכה
 די ממנה על ימא. עליג מימך. א"ל למה. א"ל בגין
 דבני ישראל עברון בגוון. א"ל פורקא טסקא
 דקונקא קאום מ"ש חילין מחילין. א"ל על תנאי
 לא עבדיה לימא כד בראתי עלמא ע"כ. והנה מה
 תשובה היא זו. שעל תנאי עבדיה כד בראתי עלמא
 על השאלה מ"ש חילין מחילין. רק כפי הא"ל הפי'
 הוא כי לפני בריאת העולם היה החסד מתם בלי
 מעורב דין כלל. ואז היה התנאי שעבור בני ישראל
 יקרע הים. והנה ישראל עלו במחשבה קודם בריאת
 עולם. כמבואר במחז"ל. אבל אומה"ע היו דנין
 אחר בריאת עולם. ואז מלך הדין אינם ראין שיקרע
 הים לפניהם:

הנה ג' מלות אלו פסח מלה ומחור כמה נגד שלשה
 דברים שהעולם עומד עליהם. ופסח הוא נגד
 גבורה שהוא חפלה ופסח הוא פ"ה ס"ח. היינו
 שהדבור יהיה בעבורה שלכל. והנה אלו אומרים בפסח
 הלל בדילוג. רק בב' ימים הראשונים אומרים הלל
 גלם. מחמת כי בב' ימים הראשונים היה להם גדלות
 ראשון. ואח"כ נפסק מהם. ונסוכות מחמת שאלו
 היתה להם דעת שלימה. לכך אומרים הלל שלם
 כמבואר בזה"ק. והנה השעם שמחמת שאין לו
 דעת שלימה אין אומרים הלל שלם הוא. כי ב'
 מזמורים היינו לא לנו. והאבות כי ישמע. לבחינה
 זאלה לדין האדם להיות לו דעת שלימה. היינו שלא
 יתשוב עבור עלמנו כולל רק עבור שיתגדל כבוד שמים.
 כמשמעות של לא לנו. וגם מזמור אהבתי לדין
 האדם להיות לו בחינת אהבה. ולכך בפסח שאלו עוד
 לא היה להם דעת שלימה לכך אין אנו אומרים ב'
 מזמורים אלו. והנה כתיב ופסח ה' על הפתח.
 היינו שאלו היתה הפתיחה לבני ישראל. לכוונם לעבודת
 השי"ת. ולא היה להם עוד דעת שלימה. לכך
 ופסח וחמל. היינו שהשי"ת רחם עליהם. כמשל אם
 אדם יש לו בן קטן הוא מרחם עליו הגם שההנהגה
 שלו הוא שלא כראוי. אעפ"כ אביו מרחם עליו
 כ"כ להבדיל בין אלק חלפי חלפיהם ביהשי"ת שחמל
 על בני ישראל. מחמת שלא היה להם רק פתיחה.
 והנה על מלות תרגומו פטיר והוא לשון פתיחה.
 נמלא כי תיבת מלה נרמו על פתיחה. והנה גר
 שנתגייר קקטן שטלד דמי וקטן אין לו עוד דעת
 שלימה. כן היו בני ישראל בעת שילאו ממזרים לא
 היה להם עוד דעת שלימה:

בנסת ר פ ס ה יחוקאר

ברוך שומר הבטחתו לישראל ברוך הוא
 שהקב"ה חישב את הקץ לעשות כמו
 שאמר לא"א וכו' ידוע הדע כי גר יהיה
 זרעך בארץ לא להם ועבדום ועמי איהם ארבע
 מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי.
 יבואר דהנה נודע קושיות המפרשים כמה
 שגזור על גלות מזרים ארבע מאות שנה ולא
 היו רה רד"ו שנים. והירלו המפרשים כי סכום
 ס' שנה לא יגזר דוקא בעבודתו ושעבוד רק
 כי גר יהי' זרעך נאמר לאברהם. ובאמת
 האבות כולם היו גרים. וסכום ד' מאות שנה
 מחחיל החשבון משולד יתקן. וזה"פ ברוך
 הוא שהקב"ה חישב את הקץ לעשות. דהנה
 מלמעלה הי' הכל מוכן לגאולה. רק שהי' לדין
 הכנה גם מלמטה. וחישב את הקץ לעשות.
 אע"פ שמלמטה לא הי' ההכנה בשלימות. אעפ"כ
 עשה

(יהושע ה') **וירדנו** בני ישראל בגלגל ויעשו את
 הפסח בהרצעה עקר יום לחודש
 בערב בערבות ירימו. הרמו שאלו בעת עשיית הפסח
 הוא תקון לגלגל נשמות. והנה לחודש" בערב" בערבות"